

KONGENS HYLDNING

I middelalderen blev vore konger hyldet på landstingene, undersåtterne svor dér kongen troskab. Så længe kongerne også blev valgt dér, faldt hyldningen sammen med kongevalget. Da rigsrådet var opstået, tog det magt til at vælge kongen, og så blev hyldningen noget for sig, der stadig foregik på landstingene.

Den sidste hyldning før enevælden og den sidste i den gamle form blev anderledes. Det var efter Kristian IV's død 1648. Da fandt der slet ingen hyldning sted ude i provinserne. I København afholdtes et stændermøde, arrangeret for kongevalget, og samtidig hyldningen. Rigsrådet udsendte breve, der beordrede folk til at møde. Adel, biskopper og domkapitler mødte personlig, mens andre skulle sende repræsentanter.

Hvordan det formede sig i Vester Horne herred, giver dets tingbog for 3. juni 1648 klare oplysninger om. Riberhus lens ridefoged Peder Byrgesen i Hyllerslev, kongelig delefoged i herredet Mads Rask i Hyllerslev og en lang række herredsmænd, omk. 50 personer, vel alle de på denne dag fremmødte fra Herredet og Kærgård birk, kundgjorde, at »eftersom Danmarks Riges Raads brev og befaling dem tilholder at fremsende deres herredsfoged og to sandemænd af herredet med alle deres fuldmagt og herredssegl til den højbårne fyrste og herre hr. Frederik den Tredie med Guds nåde o. s.v. hans fyrstelige nådes hyldning, som udi København er berammet 6. juli førstkommende, så fuldmagt gav de forbemeldte Christen Madsen, herredsfoged, Christen Mikkelsen og Niels Knudsen, sandemænd, på herredets og birkets bønders vegne og betroede dem deres herredssegl.« Til dækning af udgifterne indgik de på, at hver helgård skal betale 8 skilling, hver halvgård og bol 4 og hvert formuende gadehus 2 skilling.

H. K. Kristensen.

HVAD ER SØJER ELLER SØJKÅL?

I Ole Højrups smukke bog »Landbokvinden« findes (side 21) en omtale af en ret, som blev tilberedt af vildtvoksende strandplanter og i ældre tid blev brugt i marskeggen. Retten hed søjkål.

Planten angives at være strandvejbred (*Plantago maritima*). Jeg mener ikke, dette kan være helt rigtigt. Den plante, som har været brugt til søjkål her på Tjæreborgegnen, må have været strandtrehage (*Triglochin maritima*).

De to planter ligner hinanden meget, dog kan ingen, som er kendt i marsken, tænkes at tage fejl. Strandvejbred har ikke trehagens stærke krydrede duft og smag, dens blade er ikke nær så tykke og kødfulde, og skudene er ikke så tidligt fremme om foråret.

Min far, som var fra Allerup, viste mig trehage og fortalte, at man i hans drengetid spiste søjkål af den hvert forår. Han kunne kun lide retten, når den var blandet med almindelig grønkål — ellers var den for krydret. Spises skulle den dog, »fordi den var god mod skørbug«.

I bogen berettes, at søjer kunne sætte smag og fedtperler på en tynd suppe. Det ville strandvejbred ikke kunne, for den har ingen kryddersmag, og det er trehagen, som er karakteristisk ved højt indhold af råfedt.

Stednavnet »Søjeklint« i Darum er vel kommet af bevoksningen. Det tyder også på, at søjer har været lig trehage, for det er trehage, der vokser her.

Jeg har fået oplyst, at begge planter har været brugt, og at betegnelsen søjer skulle omfatte begge. Det er antagelig rigtigt, men søjer er ihvertfald ikke kun strandvejbred.

Jens Kusk.

Litteratur om Ribe amt

Mark og montre 1967 følger forgængernes spor. *Niels Thomsen* skriver om *en jernalders gravhøj i Nollund*. Under en ødelagt høj fandtes en grav fra omkring Kristi fødsel og delvis ind over denne en mindre uden gravgods. *Ole Crumlin-Pedersen* behandler i *Gredstedbro-skibet* nogle skibsdele, som er fundet i Kongeåen, og det er imponerende, hvad han får ud af det uanselige fund: det stammer fra et 20—25 meter langt skib, bygget ca. 600 e. Kr. *T. Frimodt-Møller* fremlægger resultater fra en foreløbig undersøgelse i *Asserbølgård i Lindknud*: to mindre hustomter med bl. a. rudeglas fra Glarbo ved Silkeborg, hvor glas tilvirkedes 1582—98, og derved gives en meget snæver datering. Således bliver det muligt at udpege bygherren til de huse, Esbjerg museum udgravede. Denne er dog ikke Vincent Juels enke Elsebe Svave, Hesselled, og Asserbøls eksistens som adelig sædegård var også ophørt før 1609; for i et register over herregårde og deres beboere 1596 nævnes udtrykkeligt følgende: »Asserbøl, tilforne fru Vibeke Lunge, og bor der nu bønder på«. (Da. Sml. I, 355). Vibeke Lunge var enke efter Jens Juel til Hesselled. Hun synes at leve endnu 1581 (se min Gamle sydvestjyske fiskerlejer, 72). Frimodt-Møllers datering sammenholdt med oplysningen fra registret giver en indtil vished grænsende sandsynlighed for, at det er fru Vibeke Lunge, der har ladet glarboruderne indsætte i Asserbøl. For øvrigt er det nok disse huse, sammen med bygningerne på Hesselled, der 1607 stod strid om, idet Elsebe Svave da stredes med sin søn og svigersøn om dem. (O. Nielsen: Malt herred, 155). Asserbøl kaldes ganske vist endnu ved den lejlighed en sædegård, men det er nok blot, fordi man vidste, at den for ikke så længe siden var det. Allerede 1588 havde Elsebe Svave nemlig bopæl på Sjælland. — Videre skriver *Sven Fritz* om *Guldsmed Hendrich Bötticher i Ribe*. Den gamle kulturby udmærker sig også ved sine fortrinlige guldsmede, til disse hørte Bötticher, om hvis biografiske data, bevarede sølvarbejder og arbejder i uædelt metal, forfatteren giver særdeles grundige og omhyggelige oplysninger. *Mogens Bencard* beskriver *En mindepokal over Karl XII's død*, dens indslebne billeder fra Frederikssten og den sjældne pokals skæbne og viser, at pokalen må være kommet til Ribe ved, at dens første ejer, søhelten, stiftamtmand C. C. v. Gabel, skænkede den til rektor Falster, der i et digt takker for gaven. *H. P. Korsgaard* afslutter sin meget kyndige gennemgang af *Varde museums sjældne ursamling*. Han behandler lommeurene, blandt hvilke et guldspindelur af Bernard Scale fremhæves; det skal være kommet til Lønne efter en stranding 1800. Navnlig beundres et Windmillsur fra ca. 1700, uden for Varde findes disse ure kun på 5 af verdens største museer, også de

fantasifulde, farvestrålende franske ure omtales, sluttelig skildres tårnuret fra St. Jacobi kirke, solure og et olieur. *H. Øllgaard* skriver om *En tusindkunstner*, C. Christensen, List, af hvis opfindelser visse dele findes på Ølgod museum sammen med redskaber, sønnen fremstillede.

Fiskeri- og søfartsmuseet i Esbjerg bringer i sit årsskrift den sædvanlige oversigt over arbejdets gang. *A. Hjort Rasmussen* har i *Vestkystfiskeri i 1760erne* givet uddrag af præsteindberetningerne 1766 fra Ringkøbing amt samt T. R. Teilmans håndskrift fra 1763 om fiskeriet på Fanø og i Skast herred. *Arne Espegaard* har i *Så lagde vi et træk til* uddrag af Esbjerg-fiskeren Martin Hansens dagbog fra 1903 og 04 og forsynet den med noter. *En søretssag i Ribe 1598—1606* af *Bue Kaae* viser de fortrædeligheder og tab, en ripenser kom i ved køb af hamborgsk strandingsgods, selv om det var behandlet i h. t. søretten. Det blev taget af den tidligere ejer, da manden var så uforsigtig at falbyde varen i Hamborg. Det hele viser, hvor vanskeligt det var at føre sag mellem parter i to lande.

I *Erhvervshistorisk årbog 1966* har *Ole Degn* behandlet Ribekøbmændene *Niels Hansen Grisbechs* og sønnen *Hans Nielsen Friis'* regnskabsbøger med biografiske og andre oplysninger. De omfatter tiden 1580—1644. Ikke mindst for de to købmænds talrige efterslægt, hvoraf mange medlemmer lever i vort amt, vil afhandlingen være af særlig interesse.

Den første folkestrejke, strejken i Esbjerg august 1943, der tidligere er behandlet af *Sven Henningsen*, har fået en omhyggelig og grundig udredning i en stor artikel af *Aage Trommer* i *Historie* (Jyske Samlinger) 1966. Han ser dens opståen i en række samvirkende momenter: den H. P. Poulsenske sabotagevirksomhed, »undtagelsstilstanden«, slagsmål mellem danskere og tyske soldater, ulovlige arbejdsstandsninger, tysk tilbagegang på krigsfronterne. Han finder ikke initiativtagerne i Socialdemokratiet, der jo stod som garant for forhandlingspolitikken, heller ikke hos den højere kommunistiske ledelse, end ikke hos *Holger Vivike*, men det synes at være kommunisterne *H. P. Poulsen*, *Harry Pedersen*, *Halvor Thomassen*, *Ejgil Wetterstein* m. fl. *Trommer* mener, det er forkert »at indføre spontaneitetsbegrebet som en deus ex machina til forklaring af strejkens opståen«, men den oprørte stemning, *Frit Danmarks* opråb m. m. bidrog hver med sit. Fremhæves må skildringen af konst. politimester *Knud Halsteens* overlegent dygtige og smidige optræden og den tyske kommandant *Steckelbergs* kloge og beherskede holdning.

I *Kuml 1964* har *Niels Thomsen* skrevet *Myrthue, et gårdanlæg fra Jernalder*. Der undersøgte 4 brandtomter af huse, heriblandt en formentlig for sig selv liggende stald, og et brolagt gadesystem, alt dateret til ældre romertid. I forbindelse med bopladsen fandtes en jordfæstegrav, *Myrthue-graven*, behandlet af *Ebbe Lomborg*, der viser, at den hører til en lille gruppe jordfæstegrave fra Alslev, Tulsmark, Forum, Frøkjær og Sædding, alle

med rigere udstyr og med lerkar i gravens østende. Lomborg drager sammenligning med de øvrige jyske grave af denne art. Sammesteds har *Robert Thomsen* skrevet *Forsøg på rekonstruktion af fortidige smelteprocesser* og behandler her de forsøg over gammel jernudvinding, som blev foretaget på Varde stålværk. Sluttelig skriver ingeniøren bl. a.: »Det man især vil fæste sig ved efter en sådan undersøgelse, er den store omhu og tålmodighed, der er lagt for dagen ved fremstillingen af disse jernbarrer. Det vil utvivlsomt have krævet en dags arbejde at sammensvejsede 100 g jernstumper til ét stykke. Heraf får man et billede af jernets værdi i vikingetiden«. — I *Kuml 1965* har *Lennart Edelberg* skrevet *Nuristanske sølvpokaler*, store vinbægre, skønt en ældgammel vinkultus ikke tålte Islams lys.

I *Personalhistorisk Tidsskrift 1966* har *H. K. Kristensen* offentliggjort *Af sognepræst Jacob Stampes optegnelser*. Det er ret åbenhjertige oplysninger om hans »selskabelige forbindelser«, mest egnens præster, samt »nogle af de mest fremtrædende personer i egnen«. Kristensen har tilføjet en række noter. I *Kirkehistoriske Samlinger*, 7. rk. VI har *Troels Dahlerup* behandlet *Ribe Domkantorat paa Reformationstiden* og redegør her for kantorerne 1508—74, hvis forhold ellers har været ret uklare.

Landsarkivet i Viborg har udsendt *Fortid i skrift. Vejledning til arkivets udstilling ved Paul G. Ørberg*. »De hundredtusinder af beskrevne blade på arkivets reoler giver os mulighed for at besøge både landsby og købstad, vi får lov til at kigge indenfor i bondens gård og adelsmandens herresæde, i købmandsgård og værksteder, i præstegård og skolestue. Vi kan følge de gamle på ting- og rettersted eller være mellem fattiglemmer og tugthusfanger. I gode og dårlige tider, pest og ufredsår, kan vi møde vore forfædre«, således skriver Ørberg i forordet. Der er vejledninger til de udstillede 101 numre, hvoraf adskillige fra vort amt.

Det er mærkeligt, at udgivelsen af så mange vejhistorier tørner sammen på én gang. Sidste år bragte vor årbog et par småartikler, og nu kom *P. Topsøe-Jensens* store, smukke, livlige og grundige bog: *Ad hjulspor og landeveje*, hvor vejhistorien følges fra oldtiden op til ca. 1900. Og i sidst udkomne halvbind af *Geografisk Tidsskrift* (decbr. 1966) har *Steen B. Böcher* skrevet *Træk af vejudviklingen i Danmark belyst gennem beliggenheden af vigtige vadesteder og broer*. Med styrke hævder Böcher, at selv i vort flade land kunne man i gammel tid ikke anlægge veje nogenlunde direkte mellem de punkter, der skulle forbindes. Afstrømningen var så langsom, at fugtige enge næsten ikke var til at komme over. I Jylland samler fremstillingen sig især om de 3 nord-sydgående »hærveje«. — I *Hardsyssels årbog 1966* har *Alf. Kaae* beskrevet *Opmålingen af landevejen Ringkøbing—Varde*. Opmålingen skete med milevogn 1785, der begyndtes på Ringkøbing bys mark og sluttedes ved Varde Nørreport, »egentlig til Jens Karstofts dør, som er næst ved byens port«. — I *Sønderjysk Månedsskrift 1967*, maj og junihefterne, har *Bjørn Svensson* i

Den delte hærvej og i *Rechte herr weg* fremlagt sine studier over hærvejens forløb syd for Bække og kommer delvis til andre resultater end Hugo Matthiessen i dennes berømte bog.

Varde håndværkerforening holdt 1966 100 års jubilæum og udsendte i den anledning et flot festskrift, skrevet af P. Friis. Han skildrer foreningens dannelse og de mange opgaver, den gav sig i kast med, f. eks. sparekasse, sygekasse, alderdomsunderstøttelse, teknisk skole, udstillinger, udflugter, ja, endogså byens og egnens første brugsforening, der dog mødte så megen modvind, at den gik ind allerede 1872. Videre beretter Friis om Haandværkerforeningens bygning, om spil, festligheder og fornøjelser, en tid et bibliotek, et lærlingehjem, svendehjem og et medlemsblad, om håndværkerne og kommunalpolitikken m. m. Det gik ikke altid helt stille af. Stridsspørgsmålene var navnlig brugsforeningen, sparekassen og vel også politik. 1871 skilte en del af håndværkerne sig ud og dannede en ny forening, 1876 forenedes de skilte. Også ledelsen gøres der rede for, her er Friis' store kendskab til byens borgere i de sidste 100 år kommet den smukke bog til nytte. På mangfoldige måder har foreningen grebet ind i byens forhold og fremgang.

I et nydeligt hefte har *Hans Jensen* skildret den nuværende *Grene kirkes* tilblivelse og 75 årige historie.

I *Folia Geographica Danica*. Tom. X, nr. 2 har *Hans Lüneburg* skrevet *Ursprung und Transport der Sedimente in den Wattringen des Grådyb-systems bei Esbjerg*. Her fremlægges resultaterne af systematiske undersøgelser, foretaget 1964 over sedimentbevægelser i Grådybs tidevandsområde. Som indikatorer tjente sedimentkorn inkrustreret med limonitisk jern, velkendt fra de tykke, brunrøde tertiære lag limonitsandsten i klinterne ved Hjerding og Sjelborg. Disse »brunkorn«, der nedbrydes herfra, er kendelige fra det øvrige materiale. Transportens intensitet måles i antal »brunkorn« pr. cm². Størsteparten af det nedbrudte materiale fra disse klinger føres langs kysten mod syd i retning af Esbjerg først og fremmest i strandzonen. Ud for Esbjerg havn findes analoge undersøiske lag, som også er under erosion, nemlig af strømmen i havneindløbet. Materialet vandrer mod det centrale Grådyb og når næsten til Skallingens sydspids. Muligvis findes et 3. oprindelsesområde inden for Horns Revs moræner.

Vort samfund har udsendt to bøger, vi nok synes, det er værd at henlede opmærksomheden på. C. Teilman Hald: *Vestjyske adelsfolk* er en kostbar udstyret bog, der rummer 48 gengivelser af malede portrætter i *Den Gjellerupholmske samling*, skabt af Tøger de Teilman, men adspiltet efter hans død. Hald har samlet fotografier af alle kendte billeder fra samlingen og givet en kort billedbeskrivelse og biografi af hver enkelt. Det er for størstedelen folk fra vestjyske herregårde, visende nådigherren, hans frue eller børn, når de var i stadsen. Det er navnlig familierne Teilman, de Lasson, Gersdorff og Krag, det drejer sig om. — Den anden bog er *Mogens Bencards* udgave af *Mads Pedersen*

Litteratur fra Ribe amt

Rostochs manuskript *Dend gamle og navn-kundig Kiøbstæd Ribe*, forfattet ca. 1690, men aldrig tidligere trykt i sin helhed, skønt det er den første egentlige Ribe-historie og en af landets ældste byhistorier. Selve beskrivelsen er på vers plus 50 sider prosakommentarer og personalhistoriske facts om betydelige ripensere. Bencard har oversat latinen, forsynet bogen med noter, en liste over vanskeligt forståelige ord samt en skildring af forfatteren. Her oplever vi det gamle Ribe, dens mennesker og dagligliv for tre århundreder siden på en malende og morsom måde.

Aal sogns historie kalder *Anders Hansen* sin bog. Den består næsten udelukkende af mundtlige oplysninger, traditionsstof om personer og gårde i sognet. Og heri har bogen sin værdi for de sidste 100 år; for længere er historien ikke! Det besværlige og kostbare arbejde i arkiverne er helt undgået. Heller ikke den trykte litteratur om sognet er der taget meget hensyn til. Et eksempel vil vise det: Kr. Kristensen (A. H. skriver navnet Chr. Christensen) nævnes som »hjemmedigter«, men ikke hans fødsels- eller dødsår. »Flere viser har han skrevet. Jeg har ikke fundet nogen af dem«. oplyser A. H. Det er dog næppe vanskeligt at finde Kristensens digtsamling »I Tidens Løb« (Bayers forlag) eller hans mange småstykker i egnens aviser. Snak alene gør nu engang ikke en sognehistorie.

Vestjyder fortæller er som navnet siger en samling fortællinger, de drejer sig mest om beretternes barndom eller ungdom. Vestjyderne er H. Øllgaard, C. Lave, Chr. Nielsen, K. H. Rosenstand, Fr. Nielsen, Knud Ree, H. Wulff, C. Lindberg Nielsen, Otto Bisgaard, Claus Sørensen, Jul. Bomholt og J. Jacobsen. Desuden er der optryk af en fortælling af Noe Nygaard og af Ludv. Murtfeldts skildring af den store brand i Varde 1821, hvilken skildring dog er tilsat en god portion *licentia poetica*.

I *Historiske Meddelelser om København 1964* har *Johan Jørgensen* føjet et par korte, men klare træk til billedet af feltherren, stiftamtmand *Hans Schack* (Patriciat og enevælde).

Svend B. Troelsen: Rejsby Sogns Historie er en sognebog i en klasse for sig. Det fremgår klart af indledningen, hvor det hedder: »Hvis en eller anden måske langt borte fra Rejsby har fået oplysning om, at han har en fjern slægtning, måske en tipold-fader, der engang har boet i Rejsby sogn, kan han, hvis han kender vedkommendes navn, i løbet af få minutter finde frem til både bosted og slægtsforhold ved hjælp af bogen. . . Enhver der har en eller anden slægtsforbindelse med Rejsby sogn, skulle ved hjælp af denne bog kunne lægge flere aner til sin stam- eller anetavle«. Som følge heraf fylder gårdhistorien langt det meste, 262 sider af den 324 sider store bog. Der er kapitler om selveje og fæste, skatter og afgifter, landsbyforhold, præstegård (men ikke om præster), skole og fattige, kampen mod havet, de frygtelige stormfloder, nationale forhold m. m. Et afsnit om kirken er skrevet af pastor *Aksel Jacobsen*. Det overvældende indtryk er dog, at her er skrevet en sognebog, som tillige er en slægtshistorie.

Det er et imponerende arbejde, Troelsen her har afsluttet. Initiativet til bogen skyldes egentlig *Chr. N. Petersen*, Kærbølling, der 1957 fik dannet et Historisk Samfund for sognet.

Johannes Oldendorphs Selvbiografi, udgivet af den såre sprogkyndige, tidligere missionær og sprogskoleforstander i Oryea *A. Andersen*, rummer både den oprindelige latinske tekst og oversættelsen såvel som *A.s* udførlige noter. Trods *O.s* overdrevne selvfølelse, hårde domme over andre, strenge bodsprædikener, og at han i perioder var syg og utilregnelig, er der noget stort og gribende ved denne mærkelige præsteskæbne. Nævnes må det, at han gik i gældsfængsel for sin broder og passede sin sjælesørgergerning under pesten. En del af hans beskyldninger må sikkert tages med forbehold. Mange interessante oplysninger om reformationstidens første årtier giver han. Han var borgmesterson fra Haderslev, hans mor, Ilsebe Holst, »en from og ærbar jomfru fra Ribe«. Brylluppet stod 20. august 1509, og hun lovede, at fik hun en søn, ville hun indvi ham til Gud og Sct. Nicolaus. Således kom hendes ældste søn til at hedde Niels. Johannes stemplede dette som »papisternes falske læres skadelige vildfarelser«. Selv fik han en grundig uddannelse, hørte både Luther og Melancton, var amanuensis hos ærkebiskoppen af Canterbury, blev kapellan i Haderslev, nærmest den dansktalende almues mand, mens han hårdt revsede de store, der heller ikke skaffede ham befordring. Døende af pest 1655 skrev han med rystende hånd de sidste linier af sin biografi.

L. S. Ravn: Danskuddannede folkeskolelærere i Nordslesvig under preussisk styre. Det er ikke blot en såre nyttig håndbog med en mængde biografier, pens. stadsskoleinspektør Ravn har udarbejdet, men det er tillige en grundig skildring af det sønderjyske skolevæsens historie under fremmedherredømmet, efterhånden som kårene strammedes, og nye love skulle fremme forrykning. Denne blev dog ret vanskelig, da man manglede kvalificerede lærere. Mange danskuddannede og ofte dansk-sindede blev da siddende. Ravn viser, at 1864—68 afgik 98 lærere, de fleste af dem nægtede at aflægge eden, 61 af dem tog til Danmark. Trods dette var i 1868 på landet i Nordslesvig alle første- og enelærerembeder besat med danskuddannede, hvad der utvivlsomt var af betydning for landsdelens danskhed. Ofte måtte de virke under meget vanskelige forhold, forfulgt af myndighederne og jævnlig misforstået af landsmænd. Sammen med Lampes Tønder Seminarie-stat og Arends Gejstligheden i Slesvig og Holsten hører bogen til de vigtigste opslagsværker i sønderjysk personalhistorie.

Abenrå Bys Historie er nu fortsat med 2. bind, tiden 1721—1864. *H. H. Worsøe* har skrevet om tiden indtil 1814, tildels på grundlag af materiale, indsamlet af *H. Heilesen*, som havde begyndt arbejdet. *H. V. Gregersen* har behandlet afsnittet Fra Kielerfreden til treårskrigen, mens *Worsøe* slutter af med Krig og fred (Under Treårskrigen, Mellem krigene, Året 1864). Man får kyndig og grundig besked, både om de særlige sønderjyske

forhold og de mange forhold, der er analoge med kongerigske købstæders. Navnlig hæfter man sig ved den vældige betydning, skibsfarten havde for byen og ved den politiske uro.

Arv og Eje 1966 bringer bl. a. *Mogens Bencards Erimitagens Interiører. Et studie over deres formål og deres forbilleder*. Med støtte af et inventarregnskab klargør Bencard for anvendelsen af slottets forskellige rum. De smykkedes ikke som et residentslot, men netop som et »Jagt-Lyst-Huus«, og det blev præget af to stilarter: barok og rokoko. Bencard viser, at det er første gang, den nye stilart ses i Danmark. I øvrigt er forbilledet Wienerbarokkens interiørstil, som kobberstikkeren Sal. Kleiner publicerede 1734.

Boghandler Jens J. Jacobsen, Tarm, har udsendt en ny udgave af *Historiske Efterretninger om Egvad Sogn*, som første gang udsendtes sammen med en beskrivelse af Lønborg Sogn 1878 af *Palle Fløe og O. Nielsen*.

Lokalhistorie — Rigshistorie, udgivet af DHF, er optryk af ti artikler taget fra Fortid og Nutid 1914—47, hvoraf flere årgange er udsolgt. De omfatter: Albert Olsen: Lokalhistorie — Rigshistorie, S. Nygård: Anvisning til at drive historisk-topografiske studier, Svend Aakjær: Dansk Landsbyhistorie 1844—1600, Axel Steensberg: Kulturbilleder fra en vestjysk Hedegaard, Gunnar Knudsen: Lokalhistorie og Stednavnestudium, Gunnar Knudsen: De danske Matrikler og deres Benyttelse ved historiske Undersøgelser, Th. Bang: Lensregnskaberne og deres Benyttelse som historisk Kilde, C. Christiansen: Om Amtsregnskaberne som historisk Kilde, Victor Hermansen: Haandskrifter vedrørende Danmarks Topografi i Nationalmuseets 2. Afdelings Bibliotek, Johan Hvidtfeldt: Samarbejdet mellem Rigshistorikere og Lokalhistorikere. Blot ved at se på disse titler forstår man, hvor uhyre vigtig denne bog er for enhver lokalhistoriker, hvis han da ikke i forvejen ejer hele rækken af Fortid og Nutid.

Alle lokalhistorikere støder under deres system på stednavne, både by- og marknavne. Man er vis på, at navnene ofte kunne fortælle noget om fortidige kulturforhold, men mangler den fornødne sproglige viden til at få det frem. Her kan *Kristian Halds* nye bog *Stednavne og Kulturhistorie* være en udmærket hjælp, idet den dog mest beskæftiger sig med marknavne. Den maner i højeste grad til forsigtighed. Det gælder dateringen. Af middelalderlige stednavne i V. Vested er kun ét bevaret til nutiden, mens 13 navne fra Hvidding alle bruges endnu, undtagen ét, som dog bruges 1774. Marknavne kan altså undertiden være meget gamle, men de kan også være unge. Ligeledes slås det fast, at minder om den hedenske religion i marknavne (gudenavne, kultsteder o. s. v.) er meget få, og de fleste af hidtil givne tydingner af disse navne forkastes eller vises at være usikre. Men der er mange navne knyttet til den lavere mytologi og folketro om jætter, vætter, trolde, ellefolk (dog også elletræ) o. s. v. Der kan

gives oplysninger om forsvundne høje, dysser, galger, volde, borge, broer o. s. v. såvel som om former af gammelt landbrug og landsbyliv m. m. En såre nyttig bog.

Ligeledes er *Mål og vægt af Poul Rasmussen* en såre nyttig bog. For almindelige mennesker er fortidens mål og vægt en hel jungle at se ind i, afvekslende og forskellige i de forskellige egne. Mange skarpsindige hoveder og spidsfindige udregninger er anvendt her. Man tænker bl. a. med taknemlighed på Svend Aakjær, der gav den første videnskabeligt underbyggede fremstilling. Men nu trænger tiden til en ny og lettere tilgængelig og med de nyeste resultater. Man må derfor være Poul Rasmussen taknemlig for hans omhyggelige udredning. Tilmed giver han i et kortfattet tillæg oplysninger om de danske mønter 1500—1700. Han gør i de to første hovedafsnit rede for den nyere forsknings resultater af studiet af middelalderlig mål og vægt, og derpå i alfabetisk orden mål og vægt 1500—1700.

Det gamle hæderkronede *Personalhistorisk Tidsskrift* har skiftet ansigt, fået et andet omslag, en ny redaktør (arkivar H. Worsøe), åbnet en ny rubrik og udvidet en anden. Det første vil give et blik ud til de virksomheder, der også berører personalhistorien. Der er startet med P. K. Hofmansens: Slægtsgaardsarkivet, det andet er en udvidelse af Spørgsmål fra medlemmerne, hvor spørgerne opfordres til at gøre opmærksom på materiale, de måtte lige inde med, desuden bringes de sædvanlige artikler, anmeldelser m. m. De mange, der er interesseret i slægtshistorie, kan her hente nytte og inspiration. Man indmelder sig hos arkivar H. Worsøe, Surkær 4, Åbenrå.

Tidsskriftet *Esbjerg* udsendte i anledning af Esbjerg fiskeriforenings 75 års jubilæum et meget smukt rigt illustreret særnummer *Fiskeriet*, skrevet af A. Hjort Rasmussen og P. Bjerg Poulsen, mens statistikken er udarbejdet af Fiskeriministeriet. Det indeholder afsnittene: Fra krogfiskeri til snurrevod, Fiskeri og industri, Fiskeriets udvikling, Arbejdsdag på hav og havn, Esbjergfiskeriet i tal - tavler - tegninger. Vi ser dette erhverv både i historisk og nutidig belysning samtidig med, at Esbjerg vokser op. Fra en begyndelse, hvor der ikke engang var tænkt på nogen fiskerihavn, vises, hvordan havnen og erhvervet vokser til den imponerende og indviklede virksomhed, der er i dag. Omslaget er et udsnit af søkortet ud for Esbjerg. Også det forrige nummer (35, Videnskab og kunst) er værd at mærke sig. Her oplyses om *Fiskeri- og søfartsmuseet, Saltvandsakvariet, Skallingelaboratoriet, Kunstforeningen, Musiklivet, Teater og Esbjerg museum* ved Hjorth Rasmussen, K. E. Jensen, N. Kingo Jacobsen, Arne Broch, Niels Thomsen m. fl.

Ebbe Lomborg har i *Ravfund ved Vestkysten* i Skalk 1967 : 3 behandlet nogle hos os enestående ravperler fra en bronzealders grav i Andrup, udgravet af Hans Damgaard for Esbjerg museum. Lomborg viser, at de stammer fra Sydtykland. — I *Arbøger for nord. Oldkyndighed og Hist.* 1966 har Anne Jacobsen og Otto

Mørkholm skrevet *Danske guldmøntfund fra middelalderen*. Heri nævnes 7 løsfund fra vor amt. At to mønter er fundet på stranden ved Hjerting og Oksby leder sammen med fund i klitterne ved N. og S. Lyngvig tanken hen på strandinger. Ellers undrer det ikke, at en florin (Firenze 1312) er fundet i Ribe bispegårds have, da her dengang lå et Johannitterkloster.

H. K. K.

I forbindelse med Historisk Samfund for Ribe Amt kan man måske ikke skrive om den af Historisk Fællesforening udsendte bog »Danske Historikere« — og dog.

Den nævnte bog har et perspektiv ud over hele landet, som det ligger i titlen, men det ligger dog sådan, at dens virkeliggørelse i ret væsentlig grad skyldes en mand inden for Historisk Samfund for Ribe Amt.

I 1959 kunne man i Fællesforeningen fejre 50 års jubilæum, og i denne forbindelse besluttede man at udsende bogen »Danske Historikere«. Og det skulle ikke være et værk alene om de videnskabeligt uddannede historikere, som er dem, der har de største forudsætninger. Men når man i dag tager første bind af »Danske Samlinger« 1866 ned fra reolen, så må man konstatere, at den jævne mand også i høj grad har bidraget til fremdragelsen af Danmarks historie, og navnlig som bidragene senere er kommet frem gennem de historiske amtsamfund, hvor Ribe amt blev det første (1903).

I Dansk Historisk Fællesforening besluttede man at udsende en bog om danske historikere i videste forstand. Det blev i første omgang overladt formanden og sekretæren at udarbejde og redigere det planlagte værk. Det viste sig imidlertid hurtigt, at arbejdet hermed langt oversteg den arbejdskraft, de nævnte herrer kunne ofre, så man vedtog at ansætte fhv. førstelærer H. K. Kristensen som redaktør af bogen.

Det har været et stort arbejde at bringe dette værk til verden. Det har taget sin tid. De mange personalhistoriske oplysninger har skullet indhentes, gennemgås og bringes frem i en form, som falder indenfor bogens rammer.

Det er blevet til en bog på omtrent et par hundrede sider.

Værdien af bogen ligger i, som det også hedder i indledningen, at det ikke blot er de akademisk-historikere, men også de mange rundt i landet der ud fra forhåndenværende forudsætninger har været med til at skrive Danmarks historie, der er biograferede med meddelelse om de emner, de har beskæftiget sig med.

Derved er bogen, som det var hensigten, blevet et værdifuldt kildekrift.

P. Friis.

Virksomheden

Arsmødet afholdtes på Hovborg kro. Pastor *Gudmund Kelstrup* valgtes til ordstyrer, og de sædvanlige beretninger og regnskabet blev aflagt og godkendt. Snedkermester *Niels Thomsen* og antikvar *Mogens Bencard* genvalgtes til bestyrelsen, også revisorerne genvalgtes. Ved det offentlige møde, der havde samlet stor tilslutning, talte kroejer *P. Nicolajsen* om egnens plantningshistorie, og pastor *Høgsbro Østergaard* gav ud fra *Poul Andersens dagbøger* en levende skildring af livet på egnen i sidste halvdel af forrige århundrede. — I december afholdtes på Centralbiblioteket i Esbjerg og sammen med dette et to-dages kursus i *slægts- og lokalhistorie* for begyndere, hvor 30 deltagere arbejdede med liv og lyst. — *Udflugten* gik i år uden for amtet. Man begyndte i Christiansfeld, hvor Brødreminighedens kirkesal og kirkegård samt Brandværnsmuseet blev besøgt under ledelse af turistchefen. Ved Tyrstrup bullade orienterede *Bencard*, mens museumsinspektør *Hans Neumann*, Haderslev, talte på Tørning borgtomt om dens historie. Der sluttedes i Jels volde, hvor *H. K. Kristensen* talte. En dejlig tur, begunstiget af det skønneste vejr.

1. december 1966 udkom *C. T. Hald*: »*Vestjyske adelsfolk. Den Teilmanske portrætsamling på Gjellerupholm*« og 1. april 1967 *M. P. Rostoch*: »*Dend gamle og navn-kundig købstæd Ribe*« ved *Mogens Bencard*, der har forsynet bogen med noter og en biografi af Rostoch. Det var nr. 4 og 5 af småskrifter.

I det forløbne år har vi fået mange nye medlemmer, navnlig unge. Vi har al grund til at takke de to lærerstuderende, fru *Dorit Andersen*, Ribe, og hr. *Preben Andersen*, Esbjerg, for det smukke resultat. Vi har fremstillet en lille tryksag, som vedlægges, og som forhåbentlig kan være en hjælp i arbejdet for stadig at skaffe flere medlemmer.

Nye medlemmer 1966

Niels Poulsen, Holsted. Pens. lærer Niels Jensen, Nr. Aaby. Asta Juul Agerskov, Askov. Bankfuldmægtig Raun Pedersen, Varde. Pens. lærerinde Margrethe Nielsen, Varde. Fru Mary Pedersen, Grindsted. Grænsebetjent Aage Hansen, Krusaa. Lærer Eg-Jensen, Give. Fru Eva Ibsen, Gjesing. Tandlæge Astrup,

Virksomheden

Varde. H. Agersnap Kristensen, Ølgod. Lærer Bredam Jensen, Sædding. Lærer Ib Andersen, Brørup. A. Møller Madsen, Brørup. Lærer Asger Tygesen, Agerskov. Esbjerg Teknikum, Esbjerg. Sognerådsformand Hans Jensen, Billund. Fru Anna Høher, Brørup. Adjunkt H. Hauge Nielsen, Sædding. Civilingeniør H. Friis Madsen, Bramminge. Lærer V. Hansen, Nollund. Redaktør N. Kr. Mortensen, Grindsted. Gdr. I. Thovtrup, Tofterup. Jens Pedersen, Starup. Gdr. Thorkild Madsen Risbøl, Fåborg, Tvilho. Lærer E. Skødebjerg, Hovborg. Maskinpasser Einar Hansen, Guldager. Lærer Regnar Jensen, Hesselho. Lærerinde Louise Andreassen, Bramminge. Boghandler Axel Okholm, Vorbasse. Lærer Sv. Aa. Jensen, Esbjerg. Gdr. Tage Lauridsen, Darum. Dyrslæge E. Jacobsen, Bramminge. Jens Kr. Hansen, Ølgod. Dyrslæge Thomas Skovbjerg, Ølgod. Edmund Andersen, København. Fru Ella Christensen, Varde. Toldvagtimester J. A. Langelund, Padborg. Maler Steenholdt Jensen, Gredstedbro. Førstelærer Einar Andersen, Lindknud. N. Aa. Kristensen, Ounbøl. Lærer P. E. Christensen, Skonager. Lærer Chr. Jespersen, Høm. Fru Ingrid Hejn, Aalbæk. Guldager kommunes bibliotek, Sædding. Boghandler Thyge Clausen, Varde. Fru Johanne Nielsen, Allerup. Skovfoged C. J. Madsen, Klelund. Bibliotekar Kamma Præst Ørsted, Esbjerg. Fru Marie Glistrup, Esbjerg. Sekretariatschef Bernhard Mortensen, Esbjerg. Oust Berggren, Tjæreborg. Seminarierektor Niels Kyndrup, Ribe. Skoleinspektør Sv. Stræde Nielsen, Ribe. Kr. P. Sørensen, Brørup. Kommunelærer Sten Christensen, Varde. Journalist Jørgen Steens, Varde. Gdr. J. K. Pedersen, Eenhøjborg. Planteskoleejer Axel Nielsen, Varde. Fru Sigrid Sørensen, Lydum. Assurandør Henning Jessen, Esbjerg.

Under uddannelse: Alice Voigt Hansen, Ribe. Hanne Uhre Olsen, Ribe. Arne Primdal, Ribe. Erik Becker, Ribe. Erik Aistrup Pedersen, Ribe. Jørgen Mikkelsen, Holsted. Alice Brinck Jensen, Ribe. S. O. Ladefoged, Bramminge. Per Vestring, Ribe. Elsebeth Johansen, Ribe. Mogens Nyhave, Ribe. Anne Marie Broch, Ribe. Hanne Hansen, Holsted. Villy Brunsgaard, Ribe. Ole Kærnsaa, Ribe. Else Marie Sørensen, Tjæreborg. Erik Roesgaard, Vejrup. Aase Rehmeier, Ribe. Kaj Andersen, Ribe. Knud Krog Holdensen, Gredstedbro. Ellen Kølvrå, Ribe. Finn Ammentorp, Rejsby. Jette Simonsen, Ribe. Chr. Schmidt, Ribe. Dennis Christensen, Ribe. Jytte Vendelbo, Gørding. Ingrid Smidt, Ribe. Kirsten Dahl, Ribe. Lars Johansen, Ribe. Anne Bodil Hune, Ribe. Bent Pedersen, Roager. Jes E. Pallesen, Ribe. Ole Døssing, Ribe. Ernst Søgaard Jensen, Ribe. Kaj Michelsen, Ribe. Erik Larsen, Ribe. Hans Georg Glumby, Gredstedbro. Grethe Østerby Hansen, Ribe. Niels Peter Skov, Ribe. Hans Skov Christensen, Gram. Margit Grentzmann, Ribe. Anne Grethe Bjørn, Ribe. Knud Erik Hansen, Ribe. Gudrun Holm, Ribe. Mette Krog Bertelsen, Ribe. Anneline Jensen, Tønder. Inge Ohrt, Ribe. Leif Burmeister, Esbjerg. Lars Dyrvig, Ribe. Ole Madsen, Arnum. Jørn Flyvbjerg, Bramminge. Søren Lund Nielsen, Ribe. Ester Finderup, Gram. Birgit Pedersen, Ribe. Dagny Runge Sørensen, Ribe. Kirsten Smidt, Ribe. Susanne Fischer, Ribe. Marie Antoinette Friis, Ribe. Ove Meilgaard, Ribe. Elsebeth Dissing Hansen, Gørding.

Virksomheden

Lis Mouritsen, Ribe. Birgit Vallentin, Ribe. Dorit Andersen, Skærbæk. Eva Dimer, Ribe. Iver Toft, Ribe. Simon Jemyn Nielsen, Ribe. Inger M. Bach, Ribe. Åse Sørensen, Ribe. Inger Nordentoft, Ribe. Peter Bergmann, Ribe. Ruth Laursen, Ribe. Anne Mette Kückelhahn, Esbjerg. Helge Søgaard, Darum. Olav Jul, Ribe. Niels Chr. Andersen, Ribe. Hans Chr. Lauritsen, Ribe. Gregers Pedersen, Ribe. N. E. Jeppesen, Ribe. Gudrun Gormsen, Åbenrå. Martin Jessen, Esbjerg. Hans Jespersen, Esbjerg. Ole Thagaard, Brørup. Ole Kristensen, Esbjerg. E. B. Andersen, Billum. Børge Rasmussen, Esbjerg. Mogens Christensen, Grimstrup. Olav Okholm, Gredstedbro. Bertel Pedersen, Janderup. H. H. Duborg, Brørup. Søren Dengsø Nielsen, Esbjerg. Kaj Kristensen, Gjesing. Fru Kirsten Vestergaard, Tjæreborg. Jenny M. Jensen, Billum. J. R. Jensen, Esbjerg. Poul Jørgensen, Vejen. Bent Th. Andersen, Esbjerg. Kaj Sønderkov Jensen, Esbjerg. H. Uhrskov Larsen, København. Ove L. Bøndergaard, Esbjerg. Niels Aage Schmidt, Esbjerg. Hanne Agno Christiansen, Esbjerg. H. H. Jensen, Esbjerg. Steen Sehested, Esbjerg. Søren Vælds, Esbjerg. Mogens Andersen, Grimstrup. Jørgen Mikkelsen, Esbjerg. Sv. Høj Thomsen, Esbjerg. Hans Otto Nielsen, Esbjerg. Conny Seerup, Esbjerg. Bent Kjær, Varde. N. Jørgen Nielsen, Varde. Keld Svendsen, Esbjerg. Erik Nielsen, Esbjerg. Sv. Lehmann, Esbjerg. Martin Knudsen, Esbjerg. Gunnar Drøgemøller, Esbjerg. Ernst Noer, Glejbjerg. Sten Frost, Esbjerg. Søren Mulvad, Ribe. Niels Reinholm Jensen, Esbjerg. Sv. Aa. Thorup, Sønderho. Merete Sørensen, Hejnsvig. Hans Jørgen Christiansen, Esbjerg. Michael Strand, Brørup. Verner Jensen, Esbjerg. C. Rønne Mikkelsen, Fovrfeld. Søren Lauridsen, Esbjerg. Harry Christensen, Varde. Merete Grenaa Petersen, Sig. Ole Selmer, Esbjerg.

Navneregister

Ved H. K. Kristensen.

Forkortelser: fg. = foged; forf. = forfatter; gmd. = gårdmand; hd. = herred; hgd. = hovedgård; hmd. = husmand; musinsp. = museumsinspektør; pr. = præst; prof. = professor; propr. = proprietær; s. = sogn. Endnu flere let gennemskuelige forkortelser er anvendt. En del navne i mindre væsentlige forbindelser er udeladt.

A

- Aagaard, L. N., pr. 393; — Niels 25, 31; — Ole 36.
Aalstrup (Tommesen, C.) degn 148.
Aastrup, gæstgiver 379.
Abel, Marie 168.
Agerbæk 409, 475.
Alexandersen, Ebbe, smed 602.
Alkærsig, Søren, forf. 158, 313, 350, — N. J. 606.
Allerslev, Ovtrup 611, — vad 343.
Allerup 614, prgd. 433, — skole 440f.
Alslev, 330 ff, 602.
Amhede, Egtved 148, 590, 593, 596f.
Andersen, A., missionær 316, 618, — A., sognefg. 597, — Bollerup, folketingsmd. 362 ff, — Dorit, lærerinde 631, — Emilie, arkivar 314, — Eske, gmd. 326, — Jens, skovf. 148, — Niels, entreprenør 570, — Preben, lærer 624, — S. P. 500, 504, 506, — S., gmd. 326, — Vald., lærer 155, 159, 317, 341 f, 348 f, — Vilh. prof. 198, — Yde, forstander 159.
Andreasen, Th., degn 448, 450f.
Ankelbo, Grene 447.
Anna Rentemesters 106, 109-13, 115, 117f.
Ansager 601.
Anst hd. 326f, 393, 575f, 590-99, — s. 393, 591, — Bro 326f, 332f, — Lille 481, 489ff, 516, — Store 394f.
Appel, Cornelius, pr. 197f. 231, — Erik, højskoleforst. 210, 233, 236f, — Ingeborg 231, 233, 473, — Jacob, højskoleforst. 190, 198ff., 202, 204, 206, 208, 210, 216, 220, 230f, 237, 473.
Arenfeld, Jørgen 454.
Arnfred, J. Th., højskoleforst. 220, 236f, 472f.
Asbo, Bække 333.
Asbøl, Lejrskov 398.
Aschou, P., degn 417, 419, 424.
Askjær, Hejnsvig 405.
Askov 174, 188, 192, 214, 231, 237, 490, 507, — højskole 22, 162, 164, 166f, 181, 188, 204, 226ff, 472f, 565.
Assens, R., provst 486f.
Asserbølgård, Lindknud 613.

B

- Bagger, J. A. F. byfg. 381.
Ballum 436, 447.
Barkentin, bager 132, — Johanne 132.
Bartholdy, Else, lærerinde 227.
Bartholin, H., prof. 292.
Basse, Hans, fæster 594, — Niels 583, — Simon, forp. 588.

Navneregister

- Bastholm, J., lærer 4.
 Bates, R. L., radiotelegrafist 543, 546f.
 Bech, H. J., rentier 475, — Margrethe 275, — Kirsten 275, — Ulrik, møller 274.
 Begtrup, Holger, højskoleforst. 202, 472.
 Bencard, M., antikvar 157, 313, 475f, 479, 615, 618, 621, 624.
 Benfelt 393.
 Bennick, ridefg. 600.
 Berg, vognmd. 130.
 Bernsten, Anton, forf. 469, — Klavs 204, 208, 210.
 Bertelsen, Th., gmd. 1, 605, — Jørgen G., 74.
 Bierrum, H. E. hd. foged 417, — Severin, degn 417-35.
 Bille, Aksel, t. Ørum 404f.
 Billum 460, 517, 600.
 Billumvad, Al s. 344.
 Billund 144, 448, 602.
 Birkedal, Vilh., pr. 180.
 Birnbaum, prokurist 375.
 Bjørnholm, ritmester 80.
 Bjørnson, Bj., digter 202-04, 233.
 Blaaholm, Poul 36, 60.
 Block, Terman, husejer 136.
 Bluhme, E., kommandør 565, 567f, 570f, 573.
 Boeberg, H. P., gmd. 255.
 Bojsen, Frede, folketingsmand 188, — forst. 484f.
 Bork, Sdr. 459.
 Bolkær, N. Nebel 345.
 Borberg, L. P., sygekassedir. 515, 533.
 Borgbjerg, minister 521.
 Borre, Al 344.
 Boysen, Emil, murermester 129.
 Bramminge 426, 541, — hgd. 417.
 Brandes, Georg, prof. 493.
 Brandt, C. J., pr. 180.
 Bredenberg, A., degn 447-53.
 Bredho, Tistrup 352.
 Bredsdorff, Th., pr. 602.
 Breinholt, C., konsul 569, — Niels B. 573.
 Briksbøl, Skast 331.
 Brinch, H., adj. 157, — P., fabr. 563f, 566.
 Brockdorff, G., jægermester 591, 600.
 Brockman, Magdalene Margrethe 575, — Margrethe 588, — V., borgmester 575.
 Brorsen, Søren, minister 572.
 Brorson, H. A., biskop 508, 601.
 Brustad, kæmpe 125f.
 Bruun, Jørgen, amtsforv. 436f, — Lars, skriver 611.
 Bryske, Anthonius 121.
 Brøndsted, K. G., forf. 228.
 Brøndum 272, 350f.
 Brørup 174, 332, 350, 414f, 481, 487, 491, 498-535.
 Buch, Knud C., gmd. 397.
 Bundgaard, J., gmd. 502.
 Busk, Eskild, mag. 151.
 Byrgesen, P., ridefg. 613.
 Bülow, overpræsident 527, 529.
 Bække 350, 581, 598, 618.
 Böcher, St. B., prof. 294, 617.
 Bøgh Andersen, højskoleforst. 226.
 Böhme, Claus R. 475.
 Bønstrup, Vamdrup 595.
 Børsmose, Al 611.
 Bötticher, H., guldsmed 615.
 Bålgård, Outrup 602.
- C**
- Carlshütten v. Rendsborg 366.
 Caspersen, H. M., hotelejer 130.
 Christensdatter, Ane 352, — Anne Christine 244, — Kirsten 253, — Maren 352, — Zidsel 244.
 Christensen, Alf., overretssagf. 568, 570, — And., birkfg. 612, — C. gmd. 357f, — opfinder 616, — H., prop. 440, 456, — H. J., gdr. 486, — H. Jepsen, folketingsmand 230, — H. P., vejassistent 313, — I. C., minister 3, 157, 200, 571, 604, — Iver, gmd. 266ff, — Jac., red. 568f, 572, — Jens 3, — Lars, gmd. 279, — Laur 582, — Laurids, degn 264, — Ludvig, fru konsul 546, — M. 332, — N., gmd. 412, — N. (Esbjerg) 124,

Navneregister

- 133, — N. C., værtshush. 361,
— P. 14, 596f, — P., degn 433f,
— S., gmd. 444.
- Christiansen, Chr. 292, 165, 167,
— C. P. O., højskoleforst. 473,
— degn 301-05.
- Christiansfeld 477, 624.
- Christoffersen, læge 607.
- Clausen, Adolf, godsejer 411, —
Joh., pr. 169, N., pr. 610f.
- Clausen Nielsen, O., sparekasse-
dir. 159, 317f, 479.
- Claussen, Herman 226.
- Colding, Jørgen, gross. 142.
- Collin, Jonas, præsident 364.
- Coombes, commander 555.
- Cortsen, H., gmd. 263f.
- la Cour, Poul, fysiker 184, 204,
211f, 472, — Vilh., dr. phil.
204, — Madsen, forstander
315, 318, — Pedersen, Geor-
gia 182, 217, 222ff, — Kr. 176,
180, 217, 237.
- Crumlin-Pedersen, O., musinsp.
613.
- Curtz, Poul, pr. 416.
- D**
- Dahl, skibsbygm. 135.
- Dahlerup, Troels, arkivar 617.
- Dall, Claus, gdr. 164, 168, 174,
176ff.
- Damgaard Petersen 314.
- Damsmark, Guldager s. 132.
- Daniels, officer 475.
- Dankirk, V. Vedsted s. 313.
- Dannevirke 19, 22.
- Darum 313, 416-34, 483, 486,
491, 497, 614, — kirke 108.
- Degn, Ole 618.
- Deibjerg, Hodde 353.
- Dejrup, Ovtrups 601.
- Dinesen, Lars, politiker, 568.
- Dons Christensen, H., biskop
226.
- Donslund, hgd. 52, 155, 597, —
Fiskehuse 409, — Mølle 403-10.
- Drabæks Mølle, Skanderup s.
414.
- Drostrup, Læborg s. 194.
- Duke, regimentsskr. 399.
- Dybbøl 27f, 34ff.
- Dybvad bæk, Malt hd. 332.
- Dyreby, Henne s. 318, 343, 461.
- E**
- Ebbesen, Ebbe, møller 191, — J.
Chr., gmd. 359, — M. 595, —
Vilh., gmd. 353.
- Edelberg, Lennart, lektor 617.
- Eg, Grindsted s. 407.
- Egholt, Lejrskov s. 404, 577f,
582ff.
- Egtved 399f, 403, 595ff.
- Egvad, N. Horne hd. 610.
- Ehrenfeld, St. N., godsejer 348.
- Elkjær, P., ridefoged 395.
- Ellekilde, Ella 465, 469, — H.,
arkivar 463-69.
- Endrup mølle, Nykirke s. 475, —
Posthus kro 132.
- Endrupholm, hgd. 260ff, 313,
331f, 476.
- Engqvist, H. H., arkitekt 474.
- Eriksen, J. K., rektor 2, — V. H.,
skoleinsp. 2.
- Esbjerg 123-43, 158, 307f, 313,
497, 540f, 546, 559-74, 615f,
618, 624.
- Esger, bisp 476.
- Eskeiland, Lars 192.
- Eskeiland, Brørup s. 164, 411,
415, 481, 495, 498f, 503f.
- Eskesen, And., gmd. 325f, —
Hans, gmd. 244, — Morten,
friskolemand 232f.
- Espegaard, Arne, lektor 158, 313,
474, 616.
- Estrup, hgd. 332, 393, 395, 411ff.
- Evens, Otto, billedhugg. 184.
- V. Eyben, kaptajn 373.
- F**
- Faarkrog, A. H. 148, — Jep H.,
sognefg. 398, — Sidsel 150.
- Fabricius, Jac., generalsuperint.
316.
- Fahrner, politibetjent 125.
- Fanø 159, 313, 436, 474, 616.
- Feaver, ambassadør 557.
- Federspiel, Per, minister 553,
556f.
- Feilberg, H. F., dr. phil. 188f,
214, 467, 481.

Navneregister

- Fenger, højskolelærer 177.
 Ferslev, Søren P., prokurator 377f.
 Ferup, Lejrskov s. 166, 593.
 Fidde, Henne s. 343, 461, 609, 611.
 Fink, Jakob H. 482, — Troels, prof. 400.
 Fitting, Vorbasse s. 402.
 Flye, J. J., hospitalsforst. 393.
 Fogh, pr. 375.
 Fogtman, byfg. 381.
 Folding 174, 332.
 Foldingbro, Folding s. 326f, 332f, 335f, 350.
 Fourfeld, Guldager s. 547.
 Frandsen, Anne Dorthea 482, — Chr. 579ff, — Hans, prof. 109, — P., kromand 440.
 Fredegod, Frode 596.
 Fredericia 372.
 Frederik IV 285-90.
 Fredslund, Else, lærerinde 487.
 Friede, P., pr. 151.
 Frifelt, Sal., forf. 157ff, 317f.
 »Frihed«, hus 162.
 Friis, Alb., lensmd. 446f, — Astrid, prof. 475, — Birte 443, — Edith, lærerinde 313, — Elisabeth 443, — H. N., købmd. 614, — P., red. 159, 317, 618, 623.
 Frimodt Møller, T. 615.
 Fromsejer, skovrider 225.
 Fruerlund, Horne s. 251.
 Frydendahl, Th., skrædderm. 515f.
 Frøsig, Ølgod 359.
 Frøstrup, Lunde 454.
 Frøstrupgård, hgd. 347.
 Fugl, A. C., degn 448, 450.
 Fussing, H. H., lektor 476.
 Føvling 174, 301, 332, 487, 514.
 Fåborg 312, 330f, 350, 475, 556.
- G**
 Gabel, C. C., stiftamtmd. 589, 600, 615.
 Galthen, Math., pr., 120.
 Gammelbo, Øverød 465.
 Gammelby, Jerne 131, — Læborg 164, 200, 493, 515.
 Gammelgård, Ølgod 363.
 Gammeltoft, Henne 318, 343, — Frands, gdr. 318f.
 Gamst, Anst 593.
 Gander, New Foundland 547f.
 Garp, C. Jensen, gdr. 395, — Dorethe 393-97, — Nis, gmd. 393.
 Gejsing, Anst s. 393, 395f, 583, 592.
 Gerndrup, Brørup s. 501, 504.
 Gesten 174, 306, 393, 581, 588, 597.
 Gettrup, Astrup s. 325f, 541.
 Gillivray, A. D. Mc, kombekaster 543, 546, 554.
 Giest bro 332, 475.
 Gjødsvang, Chr. 17.
 Glarbo, glasfabrik 613.
 Glejbjerg 538, 541.
 Glibstrup, Anst s. 592.
 Graabæk, H. B., pr. 85f, 99.
 Gram, billedhugg. 517.
 Gravlunden, Fourfeld 539.
 Gredstedbro 334ff.
 Gregersen, Hans C. 274, — H. V. 477, 620, — Laurids 583.
 Grene 350, 448ff, 453, 541, 602, — kirke 144-48, 618, — Krog 596.
 Grimstrup 267, 312, 330f, 436, — krat 601.
 Grindsted 49, 144f, 147, 153, 157, 350, 469, 594, — museum 313.
 Grisbech, N. H., købmd. 616.
 Grue, N. E., bygmester 190, 206.
 Grundtvig, Joh., arkivar 473.
 Grærup, Al s. 258.
 Grøde, Hodde s. 3, 15, 45, 50, 52, 54.
 Grøn, Laurids 596, — S. 596.
 Grønhoff, J., rektor 157.
 Grønlund, D., pr., historiker 105ff, 120f.
 Grønvang, Vejen s. 189, 236.
 Grådyb 618.
 Guldager 255, 330f, 334.
 Gunderup, Horne s. 279, — Arre s. 315.
 Gørding hd. 325f, 328, 333, 335, 393, 601, — s. 301-05, 332, 557.

Navneregister

H

- Haahr Christiansen, Clara 157.
 Hage, A., folketingsmd. 42.
 Haderslev 330, 332.
 Hald, C. T. 479, 607, 618, 624.
 Hald, Kr. prof. 312, 621.
 Hamborg 616.
 Hallum, Kvong s. 244.
 Halsten, Kn., politim. 616.
 Hammelsvang, P. 3.
 Hammerich, ingeniør 568, 570.
 Hansdatter, Enne 274, — Sidsel 282, — Maren 282f.
 Hansen, overbetj. 539, — Aksel, billedhugg. 189, — A., rentier 619, — Bernhard, skoledir. 220, — Chr. 257, — Claus, dyrlæge 125, — Gregers, gmd. 272, — H. 58f, 131, 597, — H., avlskarl 586, — H., defefoged 460ff, — J., gmd. 263f, — J., møller 274, — Johanne M. 306, — Lars, gmd. 491, — Laura 441, — Laurids, gmd. 399, — Laust P., kromand 440f, — Lorents, ridefoged 411, — Martin, fisker 616, — N., birkefg. 610, — gmd. 259-63, 454, 581, 596f, — P., gmd. 398, — P., lærer 497, — Poul 282f, Poul, folketingsmd. 78, — Sophus, pr. 166ff, — S., lærer 317, — Th., sognefoged 431.
 Hansen-Jacobsen, N., billedhugg. 195f, 198ff, 212ff.
 Hanskone, Line 282f.
 Hans-Kristiansen, Kjesten 607.
 Hanssen Nørremølle, H. P., sdj. fører 192.
 Harkes, Ølgod s. 353.
 Harkroug, And. P., fuldmægtig 291f.
 Hasseris, F. højskolelærer 227, 236f.
 Hassing, forretningsdriv. 130.
 Heager, Øse s. 253.
 Hegelund, Anna Kristensdatt. 108, — Jens, borg. 108, 110, — Peder, biskop 113, 445f, 476.
 Heide, Axel, konferensråd 196f.
 Heilesen, H., arkivar 620.
 Heinsen, pr. 481.
 Hejnsvig 405, 502.
 Hendriksen, F., xylograf 196.
 Henne 349, 351, 455, 459, 461, 607-12, — Hennegårds birk 607-12.
 Henneberg, Henne 461, 610.
 Henriksen, Chr. 361, 367.
 Herdla, Norge 547.
 Herts, slagterm. 130.
 Hessel, Hodde s. 1-76.
 Hesselager, Johanne 470.
 Hesselho, Tistrup s. 352, 357, 361, 363.
 Hesselhoe, J. N., se Nielsen, Jørgen.
 Hesselmed, hgd. 344, 615.
 Hillerup, Farup s. 335.
 Hindrup, P. M., ridefg. 583f.
 Hjarup 397.
 Hjerrild, H., pr. 254.
 Hjerting 53, 126, 257, 330f, 618.
 Hjordkær bro 475.
 Hjort, V. K., biskop 302.
 Hjortkær, provst 204, 510.
 Hjort Rasmussen, A., musinsp. 616, 622.
 Hjuler, Per 8, 15, 56.
 Hjulsager, Henne s. 343.
 Ho 258, 459, 479.
 Hodde 3, 23, 349.
 Hoffmann, prof. 86.
 Hofmansen, P. K. arkivar 622.
 Holch, Kn., borgm. 561.
 Holck, Fr., adjutant 329.
 Holdgaard, A. Poulsen, gmd. 255.
 Holler, fabr. 366.
 Holme å 348.
 Holmgaard, J., landsark. 158, 314, 478.
 Holstebro 330, 350.
 Holsted 174, 332, 374, 492, 524, 541, 556, — bro 332, — å 333.
 Holstein, stiftamtmd. 437, 440.
 Holt, M., plantør 157.
 Horn, officer 475.
 Horne 460, — Vester, hd. 343, 349, 351, 599, 614, — Ø. 342, 349, 599f.
 Horsbøl, Fr., gmd. 602, — Niels, gmd. 602, — J. 20.

Navneregister

- Horsens 342.
 Horsten, Hessen 372.
 Hostrup 330f.
 Hovstrup, Henne 461, 610f.
 Hovborg, Lindknud 350, 595, 624.
 Hoven 482, 502.
 Howey C. E., pilot 543, 544f.
 Hulvad, Brørup 333.
 Hulvig, Hodde s. 1, 37, 55, 60.
 Hunderup 317 f, — birk 335.
 Hundsbæk, hgd. 492, — plantage 188, 190.
 Hundsholt, Lejrskov s. 577, 579.
 Hvas, Krf. 609.
 Hvidtfeldt, Johan, rigsark. 314, 317, 476f.
 Hvidding 621, — kirke 318.
 Hyllerslev, Janderup s. 588, 613.
 Hyrde, Gregers 597, — P. J. 584.
 Høffding, Harald, prof. 198.
 Højen s. 595.
 Højrup, Lejrskov 597.
 Høgsbro, Soph., højskoleforst. 186, 200f, — Svend, minister 200, 209ff, 233, 566, 568f.
 Hømlund, Seem s. 316.
 Hørlyck, Jens, gdr. 224, 233.
 Høyberg, Fr., gdr. 316.
- I**
- Ibsen, J., skovrider 396f, 592, — Lambert, møller, 115.
 Ibsen Sørensen, G., ingeniør 474.
 Ilsted, Gørding 335.
 Ishøj, gartner 114.
 Iversen, frue 114, — pr. 135, — Chr., sognefoged 394f, 406f, — Laur., skovfg. 579, 581, — W., læge 553.
- J**
- Jacobsen, Børge 315, — J. E., premierløjtn. 35, — Jens, provst 416-34, — Ole, dragon 582, — P., lærer, 433, — Th., herredsf. 327.
 Jacobsen, N. Kingo, prof. 315.
 Jakob Blytækker 455.
 Janderup 371, 458-61, 466, 479.
 Japsen, G., red. 494.
 Jepsen, Lamb. 121.
 Jelling 484, — høje 288.
 Jensdatter, Anne 269, — Karen 440, — Kirsten 270, — Margrethe 270, — Mette 108, 112.
 Jensen, Ane 353, — Anne Cath. 605f, — Bertel 1, — Chr., hotelejer 124, 128, — Folmer, lærer 238, — Frands 579f, — H. 32, 604-07, — H., sognerådsfm. 618, — H. A., overfører 396, — H. P., gdr. 147, — Johs., statskons. 224, — J. K., lærer 481-535, — J. Lassen, rentier 602, — Kn., overbetjent 479, — M., gmd. 276-79, — Mikkel 580, — N. 454, — N. Svendsen, gmd. 481, — Oluf, degn 152, — Peder 268-71, 597, gmd. 272, — sognerådsm. 553, 557, — Rask, gmd. 318, — Rasmus, gmd. 581, — Simon 585.
 Jenskone, Karen, degnekone 148.
 Jensen-Sønderup, J., politiker 572.
 Jeppesen, seminarielærer 485, 489.
 Jepsen, Kr., gdr. 238.
 Jerlev hd. 590, 597.
 Jerne 1, 330f, 334, 474, — mølle 143.
 Jernved 332.
 Jervin, Caspar 583.
 Jespersen, Esbern, lærer 315, — Margot 315, — Niels 8, 15, — Anders, gmd. 509.
 Jessen, Fr. von., red. 202, — Hans, gmd. 448, — Hans, kirkesanger 300-05, — J. 53, — Jens Foss, gdr. 3, — Jeppe 43f, 52, 69, — Jørgen, højskoleforst. 226, — Niels 586, — Ole 334.
 Johnsen, Folmer, lærer 217, 228.
 Jordrup 152, 350, 584f, 593, 597, — skov 597.
 Juhl H. T., degn 451.
 Juel, Bothilde K. 481, — Frands 454, — Jens 343, — Jørgen, bolsmd. 482.
 Jæger, A., lærer 497.
 Jørgensen, lærer, 494f, — Anders, gdr. 186, — A. D., rigsarkivar 196, 198, — Birgitte

Navneregister

- 108, 113, 121, — Chr., gmd. 244, — Johan, arkivar 476, — Knud, byfg. 326, — N., gmd. 352ff, — P., borger 108, 112, — P., gdr. 166, 259-63, — Th., rådm. 108, 110, 113, 115, 118, 120f.
- K**
- Kaae, Alf., lærer 476, 617, — Bue, lektor 121, 158, 474, 616.
 Kaas, konditor 381, — Jens E., ritmester 575-89, — Jens 587f.
 Kalf, K. S., lærer 490.
 Kalvslund 520f.
 Kampmann, prop. 421.
 Karbjerg s. (forsvundet) 402.
 Karstensen, Kr., pr. 180.
 Karup Pedersen, O., cand. mag. 154.
 Kelp, skovrider 230.
 Kelstrup, G., pr. 479, 615.
 Kieller J., kyradser 586f.
 Kierkegaard, Søren, tænker 604f.
 Kinch, J., rektor 115, 117, 119ff.
 Kjelst, Billum s. 348.
 Kjær, S., folketingsmd. 42.
 Kjærbøl, Joh., minister 78.
 Klausager, branddir. 502.
 Klausen, Alb., sygekasseformd. 515.
 Klelund, Lindknud 536-74.
 Klinting, Henne 263, 461, 610.
 Kloppenborg, H. D., gdr. 187, 189.
 Kloppenborg-Skrumsager, rigsdagsmd. 220, 224f.
 Kloppenborglund v. Rens 224, 228, 238.
 Kløvgård, Henne 343, 610.
 Knorborring, Jep Tommesen 593.
 Knudsbøl skov, Jordrup 594.
 Knudsen, Jac., digter 472, 506ff, — Jens, gmd. 268-71, — Jep, gmd. 399, — R., kromand 413, — Viggo, landpost 541.
 Knuris mølle, Kvong s. 292-300.
 Koefoed, C. D., provst 302.
 Koch, Hal, prof. 226, — M. 113.
 Kofoed, A. Dam, forst. 236f.
 Kokspang, Hostrup 313.
 Kolding 324, 332, 350f, 393, 458.
 Koldinghus rytterdistrikt 410f.
 Kolle, Niels 6, 7, 17, 21, 52, 66.
 Kongeå 332f, 476.
 Korsgaard, H. P., urmager 474, 615.
 Krag, Chr. 345, — Christence 346, 454, — Erik 476.
 Kragelund, Bække 594.
 Krarup, H. Chr., pr. 300-05.
 Kristensen, E. Tang, folkemindesml. 602, — Hans, seminarie-lærer 485, — H., gdr. 361, — H. K., lærer 4, 294, 298, 300, 310f, 313, 401, 414, 476, 479, 623f, — J. Møller, pr. 483, — K., forstander 483, 619, — Martin, seminarielærer 484, — Marius, dr. phil. 473, — N. gmd. 353, — sognefoged 147, — Sig, skolebst. 470.
 Kristensen-Randers, seminarie-lærer 485.
 Kristian IV 118, 441-43, 460ff, — X 210, 214, 533f.
 Kristiansen, landinsp. 485.
 Krogh, J. Jakobsen, skovfg. 593, 595.
 Krogsgård, hgd. 436, 440, 462.
 Krüger, H. A., rigsdagsmand 183f.
 Kulmosen, Åstrup 551f.
 Kühn, Frants, pr. 289f.
 Kürstein, P., bibliotekar 156.
 Kvist, Christa 159, 479, — John, lærer, 159, 350, 393.
 Kvong 292-300, 454, 459.
 Kvorup bæk, Kvong 292.
 Kærgård, Al 460, — birk 343, 460f, 599, — hgd. Hunderup s. 441-43.
 Kærup, Janderup 280.
 København 4-7, 9-14, 17-18, 21, 362-64, 372, 377.
 Københoved, Skrave s. 164, 180, 202.
 v. Korbitz, J. C., rigsmarskal 575.
- L**
- Lampe, J., lærer 156.
 Lampmann, landjæger 600.
 Landrup, P., krigsråd 387ff.

Navneregister

- Lange, Halfdan, cand. theol. og mag. 443, — Hans 443, — Niels til Kærgd. 115, 121, — Peder t. Kærgd. 441-43, — Thor, digter 192ff, 213, 219f.
- Langlig, Mads 474. ,
- Larsdatter, Kirstine 134, — Marren 148, 150, 279.
- Larsen, Erik, overlærer 157, — H. C., sygehusinsp. 153, 516f, — I. P., murerm. 129.
- Larsen Skræppenborg, P., lægpræd. 177, 181.
- Lassen, Aksel, red. 154, 311f, 473f, — H., gmd. 344, — Sejr 584f, — Th. 584.
- Lassen Pedersen, N., gmd. 529.
- Lassøn, Tyge, gmd. 445f.
- Laugesen, H., biskop 445.
- Lauridsen, Chr., degn 264f, — Cecilie 133, — Hans Jokum 171, 174, — H. J., gmd. 184f. — Johs., direktør 189, 197f, 215, 220, 236, — O. Vang, direktør 220, — Niels 586, — P., direktør 220, 237, — P. 585.
- Lauritzen, Ditlev, konsul 563-66, 573.
- Laursen, Hans 16.
- Lausen, H. C. 55.
- Lebæk, Mogens, forf. 608.
- Lejrskov 148-52, 350, 398, 591.
- Lembcke, Edv., digter 196, 198.
- Leth, Andr., pr. 180.
- Letbæk mølle, Hodde s. 53, 349, 600.
- Levtzow, H. F. 588, — Theodosius, oberst 588f.
- Lind, Kaj, lærer 499, 502.
- Lindahl, Fritze, musinsp. 474.
- Lindberg, Jak. Chr., pr. 169-76. — Nielsen, C., landsark. 371, 380, 386, 457f, 460, 472.
- Linde, Helle, arkivar 478.
- Linding, H. 7, 17.
- Lindingbro, Torstrup s. 342.
- Lindknud 332, 350, 556f.
- Lindvig, N., degn 301-05.
- Lisbeth (»gamle L.«) 143.
- Ljørring, Avlum s. 299f.
- Lomborg, Ebbe, musinsp. 158, 616.
- Lourup, Gørding s. 301.
- Lowson, A., vejinsp. 328.
- Lund, Ansager 60, — rådmnd. 427-32, — Hans, højskoleforst. 218, 472f, — M., gdr. 180.
- Lunde 342, 351, 458f, 602, — kirke 475.
- Ludvigsen, L. 313.
- Lundgård, Farup 491.
- Lunderup, hgd. 348.
- Lunge, Vibeke 613. ,
- Lustrup birk 608.
- Lybecker, jomfru 376.
- Lydum 345, 351, 359, — mølle 346, 604.
- Lykke, Erik, lensmd. 118, 121, — Kaj 436.
- Lyne 502, — Husted, Kvang s. 295.
- Lyngbo, C., maler 383.
- Lysabild, Als 59, 62f.
- v. Lüttichau, H., stiftamtmd. 375.
- Læborg 174, 214, 332, 481, 490-99, 511.
- Løbner, lærer 514.
- Lønborg birk 608.
- Lønborggård, hgd. 602f.
- Lønne 345, 351, 615, — kirke 346.
- Lønnestak, Lønne s. 158, 456.
- Løvlund, Grene s. 453.

M

- Madsdatter, Mette 276ff.
- Madsen, landinsp. 134, — Bonde, gmd. 409, — Chr., gdr. 131, 334, hdsfg. 613, — Hans J. 315, — Herman 337, — J. C., skovfg. 538ff, — L. ridefoged 327, — M. 579, — N., kroholder 437f, 597, — P., gmd. 276-79, — P., møller 407.
- Madsen Mygdal, statsm. 522f.
- Magnus d. Gode 192ff.
- Malt hd. 325ff, 332f, 393, 601, — s. 186, 332.
- Maltbæk, Malt s. 509.
- Mandal, borger 134.
- Mandø 315.
- Marchalleck, K., musdir. 317.
- Marchmann, I. W., pr. 477.
- Marke, kordegn 497.

Navneregister

- Markussen, Chr., gdr. 368, — H. 595.
 Marmillod, J., vejinsp. 329.
 Marsvin, Jørgen 109.
 Mathiessen, pr. 433.
 Mejls, Varde ls. 602.
 Meklenborg, Christian 17.
 Meldgaard, Eva V. 312.
 Meyer, smørgross. 127.
 Michels, Bolde, troldk. 445f.
 Michelsen, P., gmd. 326.
 Middelboe, biskop 416, 429.
 Mikkelsdatter, Ingeborg 266, 268.
 Mikkelsen, H., fuldm. 399, — Knud, smed 584, — P., gmd. 3, 596.
 Moe, Carl, pr. 205.
 Moesgaard, C., gmd. 409.
 Mogensen, Sv., rektor 479.
 Moltke, greve 556.
 Momsen, F., skovejer 216, 224.
 Morsbøl, Grindsted 597.
 Mortensen, A., gmd. 517, — Chr. kroejer 132, — H. Madsen 499, — Knud, lærer 238, — N., gdr., 454, — P., møller 403ff, — R., lærer 308f, — Signe 309, — Th., gmd. 326.
 Mulvad, J. P., underoffic. 437-40.
 Munch, Ida 121, — Niels 121, — P., dr. phil. 511ff.
 Mundie, John, prof. 546.
 Munk, Ivar, biskop 108, — P. t. Urup 403, 407.
 Metcalf, Donald, flyver 550, 552.
 Munro, A. M. G., luftskytte 543, 547f, 554, — W. D. 547f.
 Murtfeldt, Ludv., litterat 371-85, 85, — R. L., krigsråd 371-75.
 Muus, C., biskop 285-92.
 Myrthue, Hostrup s. 614.
 Mysunde 18.
 Mølbygård, Ansager 349.
 Müller, tolder 257, — Mikkel, livlæge 108, 113.
 Møller, A. 158, 474, — Ane Kathrine 68, 70, — Birthe Ibsdatt. 255, — H. V. C., havnebygmester 572, — H. L., dr. phil. 196, — J. T. 315, — Kath., gdr. 317, — Niels, landstingsmd. 53, 55, 317.
 Mørkholm, O., overinsp. 622.
- ### N
- Napiersky, hauptman 381.
 Nebel, Vorbasse 596, — N. 264f, 345, 351, 459, — V. 330f, 334.
 Nederfidde, Henne 461.
 Nees, provst 375.
 Neergaard, N., minister 204, 208, 210.
 Nellemann, G. 313.
 Neuman, H., musinsp. 624.
 Newcastle, England 543, 550.
 Nicolajsen, P., kroejer 624.
 Nielsdatter, Inger Marie 2, — Lawrine Kath. 1, — Lene 371.
 Nielsbygård, Føvling 336f.
 Nielsen, gæstgiver 379, — Anders, graver 144, — And. P. 441, — Bertel, birkefg. 611f, — Carl, værtshush. 366, — Chr., gmd. 353, 361, — Dyveke, prokurist 307f, — Hans, agent 129, — H. J., kapt. 307, — Jacob, husmd. 411f, — Jens 597, — Jeppe, gmd. 398, — J. P., lærer 421, — Jørgen, gmd. 272ff, 352-70, — Karen 353, — Kirstine 353, 493, — K. L., se Murtfeldt, — M., gmd. 448, — Mads 582, — Morten, gmd. 491, 581, — N. 282f, — N., degn 600, — N., prop. 612, — N. C., lærer 501, — O., dr. phil. 611, — R., forp. 347, — P., kromand 440, — Paaske, sognefg. 596f, — Peder, bådebygger 455, — P. C. 32, — J. P., lærer 497, — R. lærer 166, — S. 582, — Th., hdsfg. 327.
 Nissen, gæstgiver 143, — H. P. 6, 60, — Markus 595.
 Noach, biskop 133, — købmd. 133.
 Noes, Anst 327, 393-97.
 Nordby, Fanø 159.
 Nordal Jensen, P. 314.
 Nordenskov, Øse s. 349.
 Nordland, direktør 132.
 Norn, Otto, dr. phil. 475.

Navneregister

- Novrup, H. P. H., lærer 440.
 Nutzhorn, H., højskolelærer 165-68, 178ff, 220ff.
 Nyberg mølle, Egtved 402, 597.
 Nygaard, Fr., pr. 188.
 Nyholm, Asger, rektor 156.
 Nykirke 330f, 334.
 Nymindegab 158, 310, 350, 456.
 Nyrop, C., prof. 194.
 Næsbjerg 268, 272, 312, 330ff, 334.
 Nørhebo, Janderup 371.
 Nørholm hgd. 1, 75, 343, 348.
- Ø**
 Okholm, direktør 132, — V. Vedsted s. 315.
 Oksby 444, 459, — kirke 444f.
 Oksbøl, Al s. 313, 344.
 Oksbøllejren 77-104.
 Okse, Eskild 109.
 Oksvang, Skast s. 16, 481.
 Oldendorph, J., pr. 620.
 Olesen, Chr., gdr. 353, 361, — Claus C., gmd. 361, — Jens 23.
 Olling, Torstrup 55.
 Olrik, H., prof. 513, — Aksel, prof. 464f.
 Olsen, H. A. 315.
 Olufsen, Chr., skovløber 579, 593, — birkefg. 610, — N. 581.
 Omme, Nykirke s. 331.
 Opsneum, Sneum s. 334, 440.
 Otterstrøm, C. 572.
 Ottosen, P. 171, 174.
 Outrup 2, 342, 351, 460, — kongetiende 458f.
 Overgaard, J., forstander 218.
 Ovnbøl Østergård, Torstrup 470f.
- P**
 Paaskesen, A., beværter 206, 217.
 Pacharzina, frue 124.
 Pagh, Henrik, konsul 564f, 569, — L. C., landstingsmd. 573.
 Pallesen, A., skovløber 593.
 Palludan, O., købmd. 381.
 Paulsen, Jørg., mus.dir. 155.
 Peder (Nielsen Lodehat), biskop 608.
 Pedersborg, Ølgod 353.
 Pedersdatter, Kirsten 276ff.
- Pedersen, mælkehdl. 141, — Anders, gmd. 326, — Andreas, møller 132, — Chr. gmd. 30f, 35f, 40, 46f, 49, 54ff, 61, 66, 69, 73, — Chr., sognefg. 131, — Chr., tømterm. 129, — Gyde, sognefg. 131, — H. 313, — H., sognerådsfmd. 318, — Jørgen, rentemester 105-22, — Knud, forstander 177, 180 ff, 188, 192, 207, 217, 222ff, 233, — Kr. 3, — Laurids, gdr. 470f, — Larsen, overlærer 557, — M., fuldmægtig 404f, — Morten 120, — N. 597, — O., borgmester 111, — R., møller 406f, — Quist, købmd. 142.
 Petersen 355f, — Anker, forstander 80, — Chr., aftægtsmd. 266ff, — Chr., tømterm. 136, — H. Wulff, hotelejer 124, 132, — J. P., borgm. 517.
 Physant, Hans J., gdr. 166.
 Plauborg, N., forp. 359.
 Plovslund, Grene 144.
 Plovstrup, Jernved 337.
 Podebusk, Mourids 113, 115-20.
 Pogge, H., gmd. 133.
 Portchester, England 543.
 Posselt, hotelforpagter 128.
 Poulsen, forretningsdr. 130, — Alfr., højskoleforst. 192, — Chr. 74, — Gierman, gmd. 404, — H. P., sabotør 616, — Joh., sognefoged 480, — Jørgen, pr. 610, — Laur. 581, — Laust B., lærer, pr. 166, 168.
 Prange, Knud, arkivar 478.
 Protopopoff, Natalia de 220.
 Præstbøl, N. Nebel 244.
- R**
 Rahbæk, Niels 53.
 Randsig, Ovtrup 602.
 Rask, And., regskr. 407f, — Chr., gmd. 1f, — M. 613, — Niels 8, 15.
 Rasksen, Ane 1-76, — Chr. 1, — Johanne 3.
 Rasmussen, O., biografdir. 313, — Poul, arkivar 314, 478, 622,

Navneregister

- Søren 315, — Vilh., forst. 512f.
 Rathlou, Jørgen 462.
 Raunkjær, Lyne s. 316, — C., prof. 315, — Ninna 471.
 Ravn, Jørgen, gdr. 166, — L. S., stadsskoleinsp. 618.
 Ravnholt, Gesten 577, 579.
 Ravnsø, Nykirke 436.
 Ree, Knud, red. 317.
 Rejsby 619.
 Revsinghoved, Gesten 586.
 Revsgård, Ovtrup 343.
 Ribe 105-22, 133, 154, 157, 316, 324, 330, 334f, 346, 375-78, 382f, 442f, 455, 458, 474, 476, 600, 615-20, — å 105f, 109, 476, — amt 156, 326, — latinskele 291.
 Riber, L. A., maler 476, — Kirstine 531.
 Riberhus 106, 109, 117f.
 Richter J., pr. 188, 506.
 Rimstad, C. B. 43f.
 Ringkøbing 351, 458.
 Risbøl, A. H. 411f.
 Robertson, Isabella, lærerinde 556, — mis 554.
 Roborghus, Tjæreborg 435-41.
 Rodebæk, Fåborg 538.
 Roed, Chr., fuldmægtig 151, — Oluf, kæmner 119, 122.
 Rollesmølle, Skanderup 414.
 Roseby, E., ingeniør 543.
 Rosengaard, tømrer 378.
 Rosenkilde, R., blikkensl. 129.
 Rosenkjær J., højskolel. 473.
 Rosenkrantz, Erik, t. Valsø 121, — 121, — F. C., kammerherre 329, — Palle, t. Krenkerup 443.
 Rosenstand, Otto, pr. 204.
 Rosenvinge, fuldmægtig 375.
 Rosenørn, C., kammerherre 348.
 Rosenørn-Teilman, Th., minister 11.
 Rostoch, M. P., pr. 616f, 622.
 Rostrup, postmester 374.
 Rothkirch, Venzel 443.
 Rottarp, Ovtrup 349.
 Rover, Jak., skovrider 594f.
 Rovst mølle, Grimstrup 332f.
 Rovsthøje, Grimstrup 266ff, 346.
 Rud, Erik 110f.
 Rødding 198.
 Røj, Gesten 575-89, — skov 575-89.
 Rønberg, Anker 313.
 Rørkær, Jerne 131, 134, 313.
- S**
- Sand, gæstgiver 143, — sygeplejerske 136.
 Schack, Hans, stiftamtmd. 600, 617, — Joachim O., godsejer 436ff.
 Schade, Margrethe 575.
 Schjørring, J. V. L., pr. 49.
 Schlebusch, sv. officer 475.
 Schmidt, lærer 516, — Aug. F., forf. 306f, 350, 481.
 Schrøder, Ludv., højskoleforst. 161, 164-71, 174, 176, 181f, 184, 186, 188f, 192f, 199f, 202f, 210, 222, 228, 472, 490, 509ff, 514.
 Schøler, lærer, 479.
 Seest 516, 597.
 Segeberg, Farup 108ff, 120.
 Sehested, Claus 110, — Magdalene 116f.
 Shakespeare, W. 554ff.
 Sig, Torstrup 276.
 Silkeborg, Grene 448.
 Silladsen, gdr. 134.
 Simcoe, Ontario 543.
 Simonsen, J. 577, — Kirstine 509.
 Skaarup, pr. 530.
 Skade, N. S., forp. 313.
 Skallingen 479.
 Skanderup 598.
 Skast hd. 333ff, 475, 599, 601, 605, — s. 330f, 334, 440.
 Skau, L., sdj. fører 477.
 Skautrup, P., prof. 317.
 Skeel, Alb., lensmd. 442, 462, — Due, Jørgen 588.
 Skellose, Kaj, malerm. 157.
 Skibelund 160-240, — efterskole 237.
 Skjedsbøl, Lunde 347.
 Skonager, Næsbjerg 348.
 Skodborghus 162, 395f.
 Skovgaard, Joachim 202, — Niels 193f.
 Skovlund, Ansager 353.
 Skrivers, Poul 609.

Navneregister

- Skrumtsager, J. N. H., gdr. 196, 202f.
 Skræppenborg, P. L., prædikant 169-76, 604.
 Skuster, M., kirkeværg 394f.
 Skyum-Nielsen, N., prof. 476.
 Skødebjerg, Vorbasse 597, — Peter 586.
 Slaugs hd. 590, 601.
 Slepsager, minister 140.
 Sloth, Jensen, overlærer 133, 135.
 Smed, P. C. 409.
 Smederøj, Gesten 495.
 Smidt, P. H., gdr. 316.
 Sneum 330f, — bro 421.
 Sneumgård hgd. 421, 436, 443.
 Snoghøj 324, 330.
 Snorup, Tistrup 353.
 Spandet 481f, 529ff.
 Spangsborg, hotel 124, 132, — Alice 132, Christine 132, — Laust 131f, — Mariane 132, — Morten C. 131f, — mølle 124, 131.
 v. Speckhan, stiftamtmd. 325.
 v. Sponneck, amtmd. 335.
 Staffensen, H., degn 597.
 Stampe, Jac., pr. 615.
 Starbæk mølle, Kvong 294f.
 Starup 330ff.
 Staverskov, Anne 612, — O. 608f.
 Stavskær, Horne 600.
 Stavso, Henne 461, 609f, 612.
 Steckelberg, kommandant 616.
 Stevenson, Alex, insp. 545f, — G. E. navigatør 543, 545f, 554, 556, — Jack 545.
 Stockholm, arbmd. 566, — pr. 3.
 Stoklund, B., musinsp. 158.
 Strandby kro 131f.
 Stub, Iver 108, 113, 120.
 Stubdrup, Harte 593.
 Stuhlman, bogb. 382.
 Stygge, Hans 110.
 Stürup, F., kontorist 376.
 Støker, P., vagtm. 584.
 Sundbo, Arne, borgm. 436, 575, — J. P., red. 565f, 568.
 Sundsmark, Als 35-38, 40-42, 65, 72.
 Surhave, Brørup 327, 503.
 Svanning, H., historilog. 476.
 Svas, Peder, skytte 602f.
 Svave, Elsebe 613.
 Sveptrup, H., pr. 164, 170, 188f, 191.
 Svends mølle, Daugård 403f.
 Svendsen, H., husfg. 578.
 Svensson, Bj., red. 615.
 Svitzer, Fr., bromd. 335.
 Svårdström, E., 475.
 Sædding, N. Nebel 345.
 Søfrensen, Nis, gmd. 445f.
 Søgaard, folketingsmd. 509, 511, 524ff, 533.
 Søhane, H., skipp. 474, 476.
 Sønderborg 24-28, 33-35, 44.
 Sønderho 157.
 Sønderside, Ho 282f, 479.
 Sønderskov, hgd. 333, 588, — mølle 191, 333.
 Sørensdatte, Anne M. 251.
 Sørensen, lærer 509, 516, 518f, — A., gdr. 238, — Bertel 409, — Chr. 45, — C. H. W. stationsmst. 557, — H., gdr. 184, — Ib, bybud 125, — J., gmd. 253, — K. N., gmd. 1, — Lambert, fisker 158, — N., gmd. 448f, — S. 135, — Th. 69, — W., dr. phil. 495f.

T

- Tange, Torstrup 348.
 Tang Kristensen, E., folkeminde-sml. 469.
 Tarm 274.
 Teilman, A. C. 348, 472, — Tøger, godsejer 260-63, 618.
 Teller, C. P., prof. 572.
 Termansen, rektor 459, — N. J., rigsdagsmd. 164f, 167f, 188, 199f, 492f.
 Terpager, P., historiker 105, 120.
 Terpling, Åstrup 326.
 Teschl, L., arkitekt 478.
 Thjellesen, lærer 495, 498.
 Therkelsen, Chr., gmd. 399.
 Thomsen, Berteline 32, — C. 71, 128ff, 395, — Christoffer, gmd. 3, 6, 8, 11, 31, 38, 47, 50, 52, 59, 61, — J. Chr., gdr. 2f, 9, 16, 21, 23, 25, 28ff, 36, 38, 46-48, 50, 52, 54, 56, 59f, 72f, —

Navneregister

- Jes 586, — J. Uhre, togfører 3,
 — Jørgen, borgm. 107, — Ka-
 ren 2, 23, 71, — Kr. Rask, gdr.
 3, — Morten, pr. 442, — N.,
 gmd. 448f, — N., snedkerm.
 158f, 313, 315, 474, 613f, —
 Niels Bertel, gmd. 1-76, — N.
 J., gmd. 174, 188f, 236, — N.
 Møller, gmd. 448f, — N. Tran-
 berg 3, — Line Kath. 3, — O.
 Skovbjerg, entreprenør 292f, —
 P. 111, — Robert, ingeniør
 617, — Th., gmd. 4, 8, 27, 32,
 38, 48, 50.
 Thorsen, P. G., universitbib.
 388f.
 Thrane, H., musinsp. 157.
 Thuesdatter, Karen 300-05.
 Thuesen, P., skriver 612.
 Thuresen, P., biskop 294.
 Thygesen, H., gmd. 399.
 Tobiassen, overlæge 318, — Kra-
 gelund, forretningsf. 317ff.
 Tobøl, Føvling 157, 337.
 Toft, C., karuselejer 138.
 Tofterup, Iver 25, 45, 51, 54, 62,
 68.
 Toftnæs, Alslev 361.
 Tonnesen, C., gmd. 353, 361,
 367ff.
 Tommesen C., degn 148, — S.
 584f.
 Tongvad, Lunde 343.
 Tonsgaard, C., kelner 129.
 Topsø-Jensen, P. 617.
 Tornø, toldf. 132.
 Torsted, Veerst 397-403, 596, —
 Ø., Egtved 400-03.
 Torstensson, L., hærfører 475.
 Torstrup 458ff.
 Tiphede, Timring 501f.
 Tirslund, Brørup 481, 486-89.
 Tistrup 48, 356, 368, 604-07.
 Tjæreborg 127, 330f, 334, 336f,
 440f, 474, 614.
 Tranbjerg, Åre 259.
 Troelsen, Sv., gdr. 317f, 619.
 Trommer, Aage 614.
 Fronier, vejbtjent 337.
 Trædenvad, Hostrup 331.
 Trælborg, Veerst 313.
 Tscherning, A. F., officer 42f.
 Tuesbøl, Brørup 332, 411, 503.
 Tvilho, Astrup 541.
 Tækker, N., gmd. 491.
 Tømmermand, C., 585.
 Tønning, N. 65.
 Tønder, sem. 156f, 483.
- ### U
- Uhre, J. 583, — Th., gmd. 356.
 Ulfeld, Korfitz, rigshofm. 109.
 Ulv, C. 581, — Mikkel 603, —
 Per 598.
 Ure, Lejrskov 584, 597, — Ti-
 strup 358.
 Urup, Grindsted 596.
- ### V-W
- Vad, Chr., gmd. 456.
 Wagener, Charlotte 202f.
 Vagtborg, Torstrup 348.
 Walkendorff, Kr. 109.
 Valsø, se Sneumgård.
 Vamdrup 411ff, 594f.
 Vang Lauritsen, O., direktør 231,
 256f.
 Varde 17, 39, 53, 59, 75, 127f,
 132, 292, 313, 331f, 334, 342,
 346, 350f, 358, 361, 371-92, 457-
 60, 592, 600-03, 616, 613, 617,
 — å 157, 348, 476.
 Vardehus 386-92.
 Wardell, L. T., luftskytte 543,
 550, 554.
 Vardho, Gørding 313.
 Warming, N., beværter 217.
 Warthoe, H., hdsfg. 333.
 Weber, Kirsten 313.
 Wedel, A. S., historiograf 117,
 476.
 Vedsted, V. 315, 318, 445-47,
 601f, 619.
 Veerst 174, 350, 577, 579ff, 583,
 585f, 593f.
 Weismann, C. 590, 603.
 Vejen 31, 161-76, 186, 190, 196f,
 232, 236, 411, 494, 514.
 Vejrup 332.
 Vende, Ernst, ledvogter 139.
 Wesenberg, D., landinsp. 388.
 Vesterbæk, Øse 349.
 Westergaard, sygehuslæge 520,
 — V., havneing. 563, 566, 568.

Navneregister

Wettenberg, officer 475.
 Wiborg, C. F., pr. 20.
 Villadsen, Chr. 596.
 Vilslev 313.
 Wimmer, skuespillerinde 379.
 Vind, Iver 343.
 Vinter, H., pr. 460.
 Visselbjerg hgd. 408.
 Vittarp, Outrup 602.
 Vorbasse 155, 159, 586, 597.
 Worsøe, H., arkivar 477, 620,
 622.
 Vorupgård, Vejen 238.
 Voss, Olf., musinsp. 157.
 Woyda, amtm. 413f.
 Woydemann, borgm. 437, 439.
 Woye, E., lensmd. 446f.
 Wrangel, Helmuth, general 475.
 Wulff, Chr., hotelejer 124-27, —
 H., overass. 123, 133, — Jo-
 hanne H. 132.
 Würtz, Fritz, buffist 129.
 Væ, Skåne 299.
Y
 Yderik, Torstrup 470f.

Æ
 Ægidius, L., pr. 447.
Ø
 Ødis 489.
 Ølgod 614.
 Øllgaard, H., lærer 313, 317, 474,
 614, — T., godsejer 417, 421-
 29.
 Ølufgård, V. Nebel 346, 454.
 Ølufvad bro 334, 341.
 Ølsgaard, billedhugg. 212.
 Ørberg, P. G., arkivar 478, 617.
 Øse 312, 330, 332, 348.
 Øster, Andreas, pr. 477.
 Østergaard, K. Høgsbro, pr. 157,
 479, 624, — Lyne 361.
A
 Abølling, Føvling 337.
 Al 85, 454, 461f, 619.
 Årre 312, 330f.
 Asted, Kvong 292.
 Åstrup 332, 546, 556.

FRA RIBE AMT

UDGIVET AF
HISTORISK SAMFUND FOR RIBE AMT

SEKSTENDE BIND

VARDE

1964 — 67

REDAKTION:

Overlærer Vald. Andersen, Bække.

Lærer H. K. Kristensen, Varde (formand).

Seminarirektor Sv. Mogensen, Gredstedbro.

INDHOLDSFORTEGNELSE

<i>Allerslev Jensen, B.:</i> En brevveksling fra krigen 1864 ...	1—76
<i>Andersen, Agnes og Jeppe:</i> Roborghus	435—40
<i>Andersen, Vald.:</i> Gejstlig debat om et degneoffer i 1818	300—05
— Sydjyske veje	321—40
<i>Bencard, Mogens:</i> Omkring Jørgen Pedersen Rente- mesters vindebro over Ribe å	105—22
<i>Christensen, Olav:</i> En heksesag fra Vester Vedsted om- kring 1590	445—46
<i>Deibjerg, K.:</i> Foregangsmanden Jørgen Nielsen, Hesselho	352—70
<i>Frifelt, Sal.:</i> Hans Ellekilde	463—69
<i>Friis, P.:</i> Litteraten Ludvig Murtfeldt	371—85
— Danske historikere (anmeld.)	623
<i>Haahr, Kristian:</i> Lidt om Tistrup stationsbys første indbygger	604—07
<i>Haahr Christiansen, Clara og Kaj Skelmose:</i> Den mid- delalderlige Knuris vandmølle i Kvong sogn ...	292—300
<i>Jensen, Hans:</i> En landsoverrettsdom	447—53
<i>Jensen, J. K. Minder.</i> I uddrag ved Sv. Mogensen	481—535
<i>Johnsen, P.:</i> Nogle ældre skikke i Grene menighed	144—48
<i>Kelstrup, Gudmund:</i> Skibelund. Træk af Skibelund- foreningens historie gennem 100 år	161—240
<i>Kristensen, H. K.:</i> H. C. Larsen	153
— Fledføring	282—84
— Lidt om biskop Christian Muus	285—92
— Ang. F. Schmidt, Dyveke Junker Nielsen, Ras- mus Mortensen	306—09
— Lidt mere vejhistorie	341—51
— Kristian IV og diamantsmykket fra Hunderup Kærgård	441—43
— Oksby kirke indviet til Sct. Nicolaj	444—45
— En gammel blytækkerslægt i Kvong	453—54
— Bygning af en fiskerbåd	455—56
— Hørerens løn ved Varde latinskole	457—59
— Da kystboerne ikke leverede dun til Kristian IV	460—62
— Sigurd Kristensen, Laurids Pedersen	470—71
— Vesteregnens ulve	599—603
— Hennegårds birk	607—12
— Kongens hyldning	613

<i>Kristensen, Sigurd</i> : Om Aftægtskontrakter og Aftægtsfolk, belyst gennem Kontrakter fra Ribe Amt	241—81
— En Skolefundats fra Darum og dens Gennemførelse	416—34
<i>Kusk, Jens</i> : Hvad er søjer eller søjkål?	614
<i>Kvist, John</i> : En hjem søgt degn i Lejrskov	148—52
— Fra tingbøgerne i Anst, Malt og Gørding herreder	393—415
— Skovtyveri i Røj skov i ritmester Jens Kaas' tid	575—89
— Ulvejagt. Lidt om den præmierede enkeltmands ulvejagt	590—99
<i>Nielsen, C. Lindberg</i> : Traps »Danmark« om Vardehus	386—92
<i>Rambusch, Sigurd</i> : Udvidelsen af Esbjerg havn 1905—09	559—74
<i>Ruus, Poul</i> : Om de tyske flygtninge i Oksbøllejren ...	77—104
<i>Skelmose, Kaj og Clara Haahr Christiansen</i> : Den middelalderlige Knuris vandmølle i Kvong sogn ...	292—300
<i>Wulff, H.</i> : Esbjerg, min barndoms by	123—40
<i>Østergaard, K. Høgsbro</i> : Mindestenen ved Klelund	536—58
Litteratur om Ribe amt	154—58, 310—16, 472—78, 615—623
Virksomheden	159, 317—20, 479, 624
Nye medlemmer	159—60, 320, 480, 624—26
Navneregister	627—40

Regnskabsoversigt 1966-67

	INDTÆGT	UDGIFT
Kassebeholdning	7.829,80	8.755,24
974 ord. medlemmer	14.787,00	1.570,00
170 medlemmer, halvt kontingent	1.275,00	20.041,01
36 kommuner	925,00	1.925,85
8 subskribenter	112,00	260,70
<hr/>		
Kontingent for livsvarig	17.099,00	260,70
Salg af småskrifter	275,00	348,25
Salg af årbøger	3.621,55	1.555,20
Tilskud: Kulturministeriet	680,00	71,90
» Ribe Amt	1.600,00	254,24
» Vardø kommune	630,00	511,00
» Frederiksborgmuseet	200,00	1.300,00
» Sydvestjysk Samfund	3.000,00	304,50
» Ribe Turistforening	750,00	1.600,00
» Kolding Folkebank	300,00	200,00
» Nr. Nebel Sparekasse	100,00	2.441,06
» Vardø Sparekasse	50,00	41.138,95
» Vardø Sparekasse	50,00	
Refunderet porto og papirafgift	732,35	
Hævet på beredskabskonto	3.000,00	
Renter af Kristine og Th. Mølhedes mindelegat	556,84	12.600,00
Renter bank og giro	291,41	176,21
Forskelligt	83,00	4.807,29
Entré ved kursus i Esbjerg	290,00	12.619,59
<hr/>		
	41.138,95	1.400,00
<hr/>		
		34.044,15

Egtved, den 26. maj 1967.

Christa Helberg Kvist.

Ovenstående regnskab er gennemgået og fundet i god orden.

V. Vedsted, den 28. juni 1967.

Svend B. Troelsen.

Egtved, den 14. juni 1967.

Gudmund Kelstrup.

AKTIVER

Vest- og sønderj. Kreditforenings obl. 4½ %	12.600,00
I Overformynderiet	176,21
Grundfond pr. 25. maj 1967	4.807,29
Beredskabskonto	12.619,59
Kassebeholdning	2.441,06
Gl. årbøger	1.400,00
<hr/>	
	34.044,15

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. J. K. Jensens minder. I uddrag ved Svend Mogensen. Side 481.
  2. K. Høgsbro Østergaard: Mindestenen ved Klelund. Side 536.
  3. Sigurd Rambusch: Udvidelsen af Esbjerg havn 1905-1909. Side 559.
  4. John Kvist: Skovtyveri i Røj skov i ritmester Jens Kaas' tid. Side 575.
  5. John Kvist: Ulvejagt. Side 590.
  6. H. K. Kristensen: Vesteregnens ulve. Side 599.
  7. Kristian Haahr: Lidt om Tistrup stationsbys første indbygger. Side 604.
  8. H. K. Kristensen: Hennegards birk. Side 607.
  9. H. K. Kristensen: Kongens hyldning. Side 613.
  10. J. Kusk: Hvad er søjer eller søjkål? Side 614.
  11. Litteratur om Ribe amt. Side 615.
  12. Virksomheden. Nye medlemmer. Side 624.
Registre. Side 627.
-

Historisk Samfund for Ribe Amt har følgende bestyrelse: Overlærer *Vald. Andersen*, Bække, antikvar *Mogens Bencard*, Ribe, lærer *Søren Hansen*, Grønfelt, Ølgod, pens. lærer *H. K. Kristensen*, Varde, formand, pens. seminarirektor *Sv. Mogensen*, Gredstedbro, snedkermester *Niels Thomsen*, Esbjerg og sognepræst *K. Høgsbro Østergaard*, Astrup, pr. Glejbjerg. Kassereren er fru *Christa Kvist*, Præstevænget, Egtved. Redaktionsudvalget er *H. K. Kristensen* (fmd.), *Sv. Mogensen* og *Vald. Andersen*.